

DEjavu

XIII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM • 2024. TÉL

A DEBRECENI EGYETEM ALUMNI MAGAZINJA

DEBRECENI EGYETEM FEJLESZTÉSÉÉRT A L A P Í T V Á N Y

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** létrehozását az a cél vezérelte, hogy az intézmény polgárai számára olyan programokat, infrastrukturális és intellektuális fejlesztéseket tudjon megvalósítani, amelyek mind a közösség összetartozását, elmélyítését, mind az intézmény fejlődését, szolgáltatási színvonalának emelkedését szolgálják.

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** céljai:

- A Debreceni Egyetemen folyó oktató-, kutatómunka személyi és tárgyi feltételeinek, új szakok indításának segítése,
- az oktatók foglalkoztatásának, munkájuk infrastrukturális és szakmai háttere megteremtésének támogatása,
- egyetemi rendezvények támogatása,
- az egyetem értékei megőrzésének, bemutatásának támogatása,
- az egyetem ismertsége növelésének segítése,
- a Debreceni Egyetem komplex hallgatói és intézményi szolgáltatási rendszerének fejlesztése,
- az oktatók, hallgatók és az alkalmazottak sport- és kulturális tevékenységének támogatása,
- közreműködés az egyetem ifjúságvédelmi feladatainak ellátásában és a diákétkeztetésben.

Ön is segíthet céljaink megvalósításában, hiszen az **1% felajánlása** nem kerül semmibe, számunkra mégis nagyon fontos!

Kérjük Alumni Közösségünk minden tagját, hogy támogassa adója 1%-ával Alma Materét és a Debreceni Egyetem hallgatóit!

Ezúton is köszönjük önzetlen támogatását!

RENDEZVÉNYKOORDINÁCIÓS ÉS ALUMNI KÖZPONT

H-4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Telefon: +36 (52) 258-025; (52) 258-028

E-mail: alumni@unideb.hu

Web: alumni.unideb.hu

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett adószáma:

1 8 1 4 3 7 6 4 - 1 - 0 9

A kedvezményezett neve:

Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány

TUDNIVALÓK

A nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabvány méretű borítékba, amely e lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a nyilatkozat elhelyezhető legyen. **FONTOS!** A rendelkezése csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát, a borítékon pedig az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT pontosan tünteti fel. A lezárt, aláírt borítékot küldje el az illetékes adóhivatalnak vagy adja át munkáltatójának.

Szerkesztői ajánlás

Tisztelt Alumni Tagok, Kedves Olvasók!

Az ünnepek közeledtével mindannyian azon töprengünk, szeretteinknek mi olyat adhatnánk, amivel örömet okozhatunk, amiből érzik, hogy fontosak nekünk, és ami kifejezi: mindig számíthatnak ránk. Ezt a magazint minden félévben ugyanezzel a reménységgel töltjük meg tartalommal, bízva benne, hogy cikkeink, képes beszámolóink elnyerik tetszésüket, a hasznos és szórakoztató olvasmányok visszarepítik Önöket az Alma Mater falai közé.

Idén hagyományteremtő szándékkal rendeztük meg az Alumni Fesztivált, melyről nagy örömmel számolunk be a következő oldalakon, és már biztos, 2025. szeptember 20-án újra találkozunk!

A sok érdekes írás mellett erről a rendezvényről is olvashatnak, és már most lehet csoport, évfolyamtalálkozó szervezésén töprengeni!

A közelgő ünnepekre pedig kívánok Önnek és családjának meghitt karácsonyt és békés, boldog, eredményekben gazdag újévet! És ne feledje, az Alma Mater 2025-ben is gondol Önre!

Rófi Mónika
Rófi Mónika

DEja vu

A Debreceni Egyetem Alumni Magazinja

Kiadó: Debreceni Egyetem

Felelős kiadó: Szilvássy Zoltán rektor

Főszerkesztő: Rófi Mónika

Lapszerkesztők, szerzők:

Barak Beáta, Béres Zsuzsa, Bögre Zoltán,
Nánási-Molnár Anita, Orosz Csaba, Pájer Szabolcs,
Pogány Emese, Seprényi Renáta,
Szabóné Rózsa Judit

Kiadványszerkesztő: Szabó Balázs

Fotók: RAK, unideb.hu

Szerkesztőség:

Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 17-es iroda

Megjelenik 300 példányban.

Nyomdai munkák: Printart-Press Kft.

Felelős vezető: Szabó Balázs

HU ISSN 2063-6148

Ki lehet Alumni tag?

A DE Alumni tagja az lehet, aki a Debreceni Egyetem vagy a jogelőd intézményei (Debreceni Agrártudományi Egyetem, Debreceni Orvostudományi Egyetem, Kossuth Lajos Tudományegyetem, Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola) egykori vagy jelenlegi hallgatója, oktatója, kutatója, dolgozója. Azok a magánszemélyek vagy cégek képviselői is lehetnek DE Alumni tagok, akik bár nem voltak, vagy jelenleg nem tagjai az intézménynek, de támogatják a Debreceni Egyetem Alumni tevékenységét.

Regisztráció: alumni.unideb.hu/hu/tagsagiregisztacio

Elérhetőségek:

Cím: Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 17-es iroda

Levelezési cím:

DE Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4002 Debrecen Pf. 400

Telefon: 52/258-126

E-mail: alumni@unideb.hu • Honlap: alumni.unideb.hu

TARTALOM

AZ EGYETEMRŐL

6-7 Alumni Fesztivál
– mert összetartozunk!

GENERÁCIÓK

8-9 „Elkiabálta” a jogot, ezzel
megfertőzte a családot
Trefán Szabolcs

KARRIER

10-11 Ádám Jenő
aranydiplomás agrármérnök

FIATAL TEHETSÉGEK

12-13 Tökéletesen
működő ritmusképlet
Kiss Péter

NEMZETKÖZI EGYETEM

14-15 Egynek születni
Jashanjeet Sawhney

TANÁREGYÉNISÉGEK

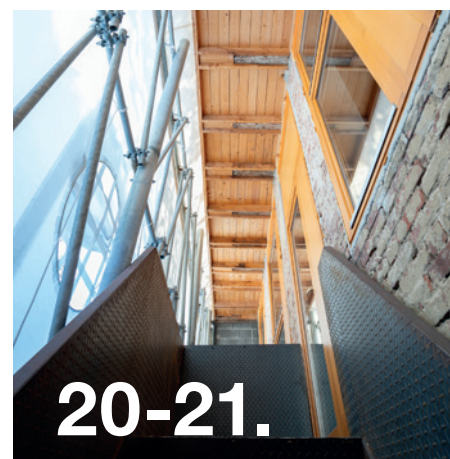
16-17 „...ezer szállal kötődöm
az egyetemhez...”
Szirák Péter

ÉVTIZEDEKEN ÁT

18-19 Felsőfokú beszerző
Józsa Judit

SOKSZÍNŰSÉG

20-21 Építészeti közösségi tér
született a bőrcserzőből
és szárítóból
Szárító műhely

22-23.

24-25.

26-27.

28-29.

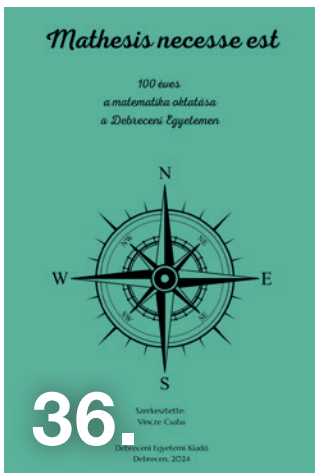
30-31.

32-33.

34-35.

36.

TARTALOM

SOKSZÍNŰSÉG

- 22-23 Mozgással az egészségért
Virágos Márta, Papp Csaba
- 24-25 Rist Lilla, aki nem lépett
egyszerre

PROFESSZOROK SZABADIDŐBEN

- 26-27 A gépészmérnöki
tudományok klarinétozó
professzora
Husi Géza

ALUMNI-DÍJ

- 28-29 Kivételes korszak, kivételes
emberekkel: felejthetetlen,
mint az első szerelem
Master Good cégcsoport

SPORT

- 30-31 Hittel és reménnyel
a pástokon
Osváth Richárd

TALÁLKOZTUNK

- 32-33 Évfolyamtalálkozók
34-35 Életképek az
Alumni Fesztiválról

KÖNYVAJÁNLÓ

- 36 Mathesis necesse est:
100 éves a matematika
oktatása a Debreceni
Egyetemen

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

- 37 Akikre büszkék vagyunk
A DE elismert kiválóságai

IN MEMORIAM

- 38 2024-ben elhunyt
dolgozóink, hallgatóink

Alumni Fesztivál – mert összetartozunk!

Számtalan programmal várta a jogelőd intézmények egykori öregdiákjait és családtagjait szeptember 28-án a Debreceni Egyetem (DE). Az első alkalommal – hagyományteremtő szándékkal – megrendezett Alumni Fesztiválra több mint ezren regisztráltak. Az egész napos esemény alkalmat teremtett a találkozásra, ugyanakkor a karok és különböző campusok közreműködésének köszönhetően arra is lehetőség nyílt, hogy a résztvevők megismerjék, mennyit fejlődött egykori alma materük.

■ BÉRES ZSUZSA

Az egyetem 2011 novemberében hozta létre Alumni Központját, hogy adatbázis kiépítésével – ennek köszönhetően folyamatos tájékoztatással – szorosabb kapcsolatot ápolhasson egykori diákjaival, akiknek életéről, pályafutásáról már több mint tíz éve rendszeresen beszámol az egyetemi alumni lap, a DEja vu is.

A központ több, mint egy évtizedes munkájának köszönhetően jelenleg csaknem 30 ezres adatbázissal rendelkezik az intézmény egykori öregdiákjairól, a fesztiválnak köszönhetően pedig ez a szám is jelentősen gyarapodott az újonnan regisztráltakkal. A program ötletétől a megvalósításig hosz-

szú idő telt el, de a szervezők támogatókra találtak az egyetem karainál, amelyek sorra jelentkeztek a különböző programokkal.

Amikor körvonalazódott az egész napos esemény szinte valamennyi programja, az intézmény vezetése sajtótájékoztatón ismertette a rendezvény célját, fontosságát. Az Alumni Fesztivált beharangozva Szilvássy Zoltán, a DE rektora kiemelte, hogy a rendezvény jó alkalmat teremt arra, hogy a régi csoport- és évfolyamtársak, vagy akár különböző generációk találkozzanak egymással, ugyanakkor azt is megtapasztalhatják, mennyit változott, gyarapodott, fejlődött egykori egyetemük, hiszen a programok lehetőséget teremtenek az intézmény mai életének bemutatására is.

– Az egyetemmel kapcsolatban az első gondolat szinte mindenki számára a hallgatók és a diákélet, holott, ha közösségről beszélünk, akkor ebbe beletartoznak a dolgozók és az egykori diákok is. Fontos, hogy az elmúlt évtizedekben a Debreceni Egyetemen diplomát szerző egykori hallgatóink érezzék azt, hogy ide tartoznak. Ne csak a tudatukban, a szívükben is legyen meg, hogy én a Debreceni Egyetemen végeztem, ott kaptam azt a tudást, amivel többségében élek, hanem lehessen egy aktív kapcsolat is – mondta Bács Zoltán kancellár.

Az egész napos programra több mint ezren jelentkeztek az egykori Agrártudományi Egyetem, a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Liszt Ferenc Zeneművészeti

Főiskola, a Kossuth Lajos Tudományegyetem, az Ybl Miklós Műszaki Főiskola, valamint az integráció után a Debreceni Egyetemen végzett egykori diákok, akik közül többen nem egyedül, hanem családtagjaikkal együtt érkeztek a találkozóra.

Az Alumni Fesztiválon szinte valamennyi kar szervezett baráti találkozókat, intézménybejárásokat, nosztalgia campus-túrákat, bemutatva az elért eredményeket.

Valamennyi eseményt lehetetlen lenne felsorolni, ezért csak néhány kiragadott példa szemlélteti a gazdag kínálatot.

A lengyel képzés elindításának ötvenedik évfordulója alkalmából az intézményi programokhoz csatlakozva szervezett öregdiák-találkozót a Bölcsészettudományi Kar Szlavisztikai Intézete. Az Egyetemi Templomban rendezett eseményen egykori és jelenlegi diákok, oktatók idézték fel az elmúlt évtizedek emlékeztető pillanatait.

Az Egészségtudományi Karon a volt hallgatók beszámolóiból kiderült, ki hogyan hasznosította a Debreceni Egyetemen kapott gyógytornász tudását.

Az Informatikai Karon létrehozott Autonóm Járművek Kutató Laboratórium munkatársai bemutatták a kutatóik által kifejlesztett önvezető autót, amit a bátrabbak akár ki is próbálhattak.

A Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Technológiai Karon az Agrár Múzeum, a Műszaki Karon laborlátogatás és társasjáték, a Természettudományi és Technológiai Karon 3D nyomtatásadatgyűjtés, drón és

térszkenner bemutató várta az érdeklődőket.

A Zeneművészeti Kar pedig – többek között – Kissné Mogyorósi Pálma dékánhelyettes, zenetörténet tanár gyűjteményéből MusiCOOL Stamp címmel összeállított zenei témájú bélyegkiállítással és hangversennyel várta a látogatókat.

Aki kíváncsi volt a város különböző pontjain működő egyetemi telephelyekre, buszos túrán ismerkedhetett a karokkal, az Egyetem téri, a Kassai úti, az Ótemető utcai, a Böszörményi úti campusokkal, látogatást tehetett a Tudományos, Technológiai és Innovációs Parkban és megismerhette az Augusztai épületeinek fejlesztéseit, változásait is.

Emellett lehetőség nyílt bejárni a Főépület látogatók elől elzárt teremt, információkat lehetett gyűjteni a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár fejlesztéseiről és új szolgáltatásairól, akik pedig egy jóízű beszélgetésre vágytak régen látott ismerősikkel, megtehették a kényelmesen kialakított belső terek egyikében.

A rendezvény keretében mutatta be Rist Lilla Aki nem lép egyszerre című első regényét, amely az egyetem falai között játszódik és a személyes egyetemi évek inspirálták.

Horváth-Perjés Barnabás pedig itt dedikálta a Calandra zenekarról szóló, Határsáv című dokumentumregényét. Egykor mindketten a Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar-történelem szakos hallgatói voltak. A fesztivál a kicsiknek is izgalmas programo-

kat kínált, egész nap gyermekprogramok, többek között kézműves foglalkozások, arcfestés, ugrálóvár, játszóház szórakoztatta a gyerekeket. A Főépület előtti téren hatalmas sátor védte a résztvevőket az időjárás viszontagságaitól, de ez sem tarthatta vissza a legkisebbeket, hogy részt vegyenek a RépaRetekMogyoró együttes gyerekeknek szóló koncertjén.

A jókedvről a Nagyerdei Étterem kínálata mellett Beliczai Balázs humorista gondoskodott, az est fénypontja pedig az Egyetem téren gyűjtött, az összetartozást jelképező tábortűz volt. A késő estig tartó jó hangulatú kikapcsolódásról a Könnyűzenei Intézet hallgatói és oktatói retro-parti keretében gondoskodtak.

– Ez a nap bebizonyította, hogy a Debreceni Egyetem egy nagy család, amelyhez a mostani diákok és jelenlegi dolgozók mellett hozzátartoznak az egykori hallgatók is, ezért is fontos számunkra, hogy alkalmat teremtsünk a találkozásra, a személyes és az egyetemhez fűződő kapcsolatok erősítésére, hogy továbbra is együtt tartssuk és folyamatosan bővítsük ezt a közösséget – mutatott rá Rőfi Mónika, a DE Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ vezetője, az Alumni Fesztivál főszervezője.

A szervezők szándéka szerint remélhetőleg néhány év elteltével az Alumni Fesztivál is gyarapítja majd az egyetemi nagyrendezvények – Dolgozói DERbi és a tanévnyitó stadionshow, a yoUDay – sorát.

„Elkiabálta” a jogot, ezzel megfertőzte a családot

Jogász urat várok az interjúra, sok kérdésem van, adja magát a téma: jogász generációk. Meg is érkezik, de nem a felmenőivel, ahogy én a generációkat először elképzeltem, hanem két mosolygós hölgy kíséri: a felesége és a lánya. A fia is jött volna, de még előadáson van. Telik az idő, egyre többet megtudok a családról, ám a beszélgetés végére már azt sem tudom, mit tudok... Mert ez a fiatalember erdőgazdálkodó, hivatalnok, menedzser, vagyonőr, sportember, színész, főnök, kommunikációs szakember, de az is lehet, hogy ő hazánk legizmosabb jegyzője!

■ BARAK BEÁTA

Trefán Szabolcs értelmiségi családba született. Édesanyja mesterpedagógus, édesapja műszaki mérnök ember, aki gazdálkodó-erdészeti vonalon vetette meg a lábát, mezőgazdasági végzettsége van. Családi tulajdonban lévő cégükben dolgoznak, bár Szabolcs a közigazgatásban is tevékenykedik. Kifejlesztettek például egy találmányt, ami az Unióban, illetve több államban bejegyzett és jogvédelemmel ellátott. Ez egy eljárás és berendezés a fák gyökeres kitermelésére, ami leginkább ipari méretű kitermelésekre vonatkozik. A célja az, hogy minél hamarabb megvalósulhasson az újra-telepítés, valamint ne sérüljön a humuszréteg. Az eljárás és a bejegyzés is jogvédett, a családjuk tulajdonában van.

Szabolcs az első diplomáját művelődésszervező-PR kommunikációs menedzser szakon szerezte Nyíregyházán, feleségével együtt. Onnan Debrecenbe vezetett az útjuk, s a férfi a jogi karra ment tovább, Zsuzsa, a párja pedig a debreceni tanítóképzőre. – Első generációs jogász vagyok, a Debreceni Egyetemhez addig nem volt kötődésem, 2004 és 2009 között végeztem a jogot már másoddiplomásként levelezőn. Amikor megszületett az elhatározás, mindenki a római joggal riogatott; annyira féltem tőle, hogy emlékszem, 4 spirálfüzetbe kijegyzeteltem a tankönyvet, amit aztán bemagoltam, utána kezdtem el tanulni magát a tankönyvet. Első vizsgaként vettem fel a tárgyat, mert azt gondoltam, hogy ha ezt meg tudom ugrani, akkor jogász leszek. A vizsgára várva ijedségemben szóba elegyedtem néhány levelezős csoporttárral,

megkérdeztem, mivel foglalkoznak. Az első három azt a választ adta, hogy orvos, állatorvos. Ejj – gondoltam, erős mezőny, ráadásul a latint is jól tudják. Ha a negyedik csoporttárs is orvos, akkor hazamegyek! – döntöttem el. Ő ugyan történész volt, ezért maradtam, de bevallom, mégsem lettem a tudattól sokkal jobban. A félelmem végül nem igazolódott be, megérte a sok tanulás, mert Szabó Béla tanár úrnál 4-essel indítottam első vizsgaidőszakomat. Az viszont kiderült számomra, hogy itt nem számít, milyen előzményekkel érkezem, van-e jogász a családban vagy sem, csak az, hogy állok helyt s bizonyítok. Éppen ezért minden jogra készülőt arra biztatok, hogy bár áldozatokkal és igen nagy erőfeszítéssel jár, meg tudják csinálni. Ez volt az első sikerélményem a jogázképzéssel kapcsolatban, de számos pozitív emlék köt továbbá

Szikora Veronika tanárnő, azóta már dékán asszony szakmai és emberi munkásságához is – összegezte.

Nyilvánvaló, hogy a fiatalember rendkívüli kapcsolatteremtő készséggel rendelkezik, de szerencsére nem én mondom ki, hogy „minden lében kanál”, ő maga fogalmaz így, s megtudom, ahogy bemelegedett az egyetemen, hamarosan már a nappali órákra is elkezdett járni, hasznosítva menedzserszemléletét, ő szállította a levelezősöknek a nappalin megszerzett jegyzeteket és az elengedhetetlen információkat. Mint mondja, erős kapcsolati hálót szőtt maga köré az egyetemen.

Különös módszer

– Nagyon szerettem ezt az időszakot, a fiam 2006-ban született, ezért őt bébihorozóban, nővérét pedig copfos kislánként néha bevittem magammal az egyetemre. Ilyenkor a tanulmányi osztályon való ügyintézési idő jelentősen lerövidült. (Nevet.) Persze a feleségem arról is tudna beszélni, hogy nem mindig volt ez az időszak, hogy is fogalmazzak, csendes! Ugyanis nekem van egy különös tanulási módszerem. Én úgy tanulok, hogy elolvasom, az agyam lefotózza a tanulnivalót, de akkor tudom tökéletesen memorizálni, ha elkiabálom. Akkoriban társasházban laktunk, amikor elkezdtem a jogot, s három hét után jöttek a szomszédok, hogy hívjanak-e rendőrt, mert nagyon rendes srác Szabolcs, de Zsuzsikával folyamatosan ordibál. Aztán a feleségem behívta őket, a fél lakótelep ott állt és nézték, ahogyan fekszem az ágyon és kiabálva tanulok. Én ezt a módszert fejlesztettem ki.

– Mi pedig annyit hallottuk, hogy megtanultuk – veszi át a szót Dóri lánya, a frissen végzett jogász. Ő volt akkor a copfos kislány, öccse Szabolcs Őrs pedig az egyetemi évek alatt született, jelenleg első éves joghallgató ugyanitt.

– Az motivált, hogy jobb jegyeket szerezzek, mint apa, s azt hiszem ez összejött – nézett össze cinkosul az édesanyjával a friss diplomás Trefán Dóra, aki egyelőre a családi vállalkozásban gyakorol, de nem titkolt szándéka, hogy a közigazgatásban szeretne dolgozni.

Egy kis bürokrácia

A család nyírségi gyökerekkel rendelkezik, ezért frissen végzett jogászként Szabolcs Nyírkátán jegyzőként kóstolt bele a közigazgatásba 2009-ben.

– Egy nagyon tiszta szívű, temperamentosos polgármester, Jeney Sándor volt a

mentorom – sajnos már nem él –, akinek nagyon sokat köszönhetek. Ő megtanított arra, a gyakorlatban hogyan alkalmazzam a jogot. Amikor 2013-ban a kormányhivatalok berkein belül a járások kialakítása elkezdődött, a Nyírbátori Járási Hivatalban hivatalvezető-helyettesként kezdtem dolgozni. Egészen 2019 végéig ott maradtam, ám egy jó barátom Jármí községbe csábított jegyzőnek: a frissen megválasztott polgármesterrel újraindítottuk a hivatalt. Onnan Nyírbogátra kerültem jegyzőnek, a közös önkormányzati hivatalhoz még két település tartozott, illetve a nyírbogáti polgármester elnöklése alá tartozó, 19 település által alapított kistérségi társulásnak voltam a munkaszervezet-vezetője. Ehhez az időszakhoz kötődik egy másik kedves emlék: első színpadi szerepem. Nekem megadatott, hogy a Nemzeti Színházban felléphettem egy produkcióval. A bogáti önkormányzat részt vett a Nemzeti Művelődési Intézet egy projektjében. A frissen létrehozott Bogáti Teátrum amatőr színját-

„...itt nem számít, milyen előzményekkel érkezem, van-e jogász a családban vagy sem, csak az, hogy álllok helyt s bizonyítok...”

szó kör teltházás nézőtér előtt adta elő a Csalafinta hozomány című ízes szatmári komédiát Budapesten. Jómagam Zsíros Tóth Pált alakítottam, aki gazdálkodó és szerelmesek bele a nők. Simán eljátszottam. (Nevet) Minden voltam már. Szerepeltem kettő mozifilmben is, amit Rózsa Gábor rendezett. A Legénybúcsú Extrában nagy örömemre izomagyú kidobót alakítottam. Minden tisztelem a portát ellátó srácok felé.

Szabolcs jelenleg is a kistérségnél dolgozik, most éppen más státuszban. Ismét a menedzserség felé hajlik a bürokrácia ellenében, bár ott is megállta a helyét, hiszen a Magyar Közigazgatási Kar Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozata 2019-ben „Szabolcs Szatmár-Bereg Megye Közigazgatásáért” díjban részesítette.

– Egyébként pedig jellemző rám a változás igénye, amikor egyetemista voltam, a vendéglátóstól a személy- és vagyonőrön keresztül a targoncásig, összesen 12, kétkezi

munkához szükséges végzettséget szereztem. Nekem ez a közigazgatásban nagy segítségemre volt, mert a gyakorlatban is tudtam alkalmazni azokat a rutinokat, amiket ezen szakmák elsajátításával megkaptam – teszi hozzá.

A gyerekeit nem csak a joggal fertőzte meg, kiemelt szerepet kap az életében a sport is.

– A sport nagy segítség ahhoz, hogy az ember regenerálódni tudjon, ad egy jellemet is, s a szabályok betartásában is segít. Rendszeresen jár a család edzeni itt Debrecenben, Dóri és én konditerembe, Szabi fiam a DEAC-ban kézilabdázott, jelenleg a Gewiss Training SE kötelékében Muay Thaiozik. Ő reál és humán érdeklődésű is, nála el kellett gondolkodni, hogy mérnöki vonalon menjen-e tovább vagy jogon. Most szeptemberben kezdte meg a tanulmányait a jogi karon. Hozta a generációs elvárást. Szeretjük a várost, a civis életérzést, nagy büszkeséggel tölt el, hogy Debrecenben végeztem el a jogot. Hálás vagyok az egyetemnek, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a gyermekeimet is oda írtam be.

Karitatív munka és egy találmány

– A Családokért és Nemzeti Hagyományokért Egyesület jogászként belekóstolhatok a karitatív munkába is, hiszen tevékenységünk által minden évben kisebb településeket segítünk eszközökkel, tisztítószerrel. Tavaly és azelőtt több, mint ezer családot tudtunk megajándékozni. Jogászként a papírformáért felelek, a gyakorlatban pedig a csomagok beszerzését is végzem. Aktív polgárőrként büszke vagyok arra, hogy a közrend, a közbiztonság, valamint a bűnmegelőzés terén végzett tevékenységemért Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye rendőrfőkapitánya Sárkányölő Szent György emléklappal tüntetett ki – meséli tovább a nem mindennapi történetet.

A végéhez közeledik a beszélgetés, én pedig szinte biztos vagyok benne, hogy még nem tudok mindent. Biztosan a fejébe vett valamit ismét Trefán Szabolcs.

– A sport 30 éve napi rutinnal jelen van az életemben, sőt, a gyakorlati részen túl fekvényező versenyeken szoktam bírászkodni, ott a szervezők viccesen úgy szoktak bemutatni, hogy az ország legizmosabb jegyzője. A versenyzők biztatnak, hogy induljak a nemzetközi Mikulás Kupán bicepszfelhúzó versenyen Master I. kategóriában (40-49 év). A cél egy dobogós helyezés kezdőként, aztán ki tudja, lehet, hogy tényleg én leszek a legizmosabb jegyző!

Ádám Jenő

aranydiplomás agrármérnök

Ádám Jenő dolgozott állattenyésztőként, főállattenyésztőként, majd főagronómusként. Diplomája átvétele után termelési főmérnöki beosztást kapott, majd 1980-tól a nádudvari KITE-nél takarmánygazdálkodási ágazatvezető, később a KITE-ALFA Kft. ügyvezető igazgatója lett. A kilencvenes évek elején megalapította saját cégét, az Ádám és Társa Kft.-t, melynek ügyvezető igazgatója napjainkban is. 80 évesen ma is aktív, napi 10-12 órát dolgozik, utazik. Nyitottsága, szorgalma, munkabírása példa az ifjú generáció számára.

■ POGÁNY EMESE

Honnan ered a mezőgazdaság szeretete?

Mezősason születtem, a szüleim parasztemberek voltak, de nagy nehézségek árán engem tanítottak. Sok földünk volt, de az ötvenes években ennek a nagy részét elvették. Utána, ami megmaradt, azon gazdálkodtunk. Tizenhárom éves koromban, hetedik osztály után nyáron a két szarvasmarhával trágyát hordtam. Nyolcadik után pedig markot szedni mentünk. Ez nem volt könnyű munka, 5-6 nap alatt szoktam hozzá. De utána már az édesanyám helyett is tudtam dolgozni. Élveztem a munkát, benne voltam mindenben. Azután követ lapátoltam a makadám utakon, úgy keres-

tem pénzt. Érettségi után a Mezőkertenél dolgoztam, ahol először szénát villáztam vagonba, aztán begyűjtöttük a zöldséget és a gyümölcsöt a termelőktől, majd terítettük a boltokban. Később Pestre jártam, teherautóval vittem a termést, volt olyan, hogy három napig le se feküdtem. Emlékszem, akkor nyáron hétezer forintot kerestem, ami hatalmas pénznek számított.

Akkor nem volt kérdés, hogy milyen szakmában kell tovább tanulnod.

Nem, ekkor még nem gondoltam, hogy a mezőgazdasággal kell foglalkoznom egész életemben. Először a gépipari technikumba jelentkeztem, de nem vettek fel, így Berettyóújfaluba mentem a középiskolába.

Azután jelentkeztem az agráregyetemre, de nem vettek fel, így a pallagi mezőgazdasági felsőfokú technikumba mentem. Ezután a levelezőre jelentkeztem, de ide sem vettek fel. Többször nem sikerült, de ezt én nem akartam elfogadni, így végül fellebbezéssel bekerültem.

Milyen volt a hatvanas években az agráregyetemre járni?

Százötvenhatan voltunk induláskor, de körülbelül harmincan államvizsgáztunk. Volt, aki a munka miatt esett ki, de a kémia elég kemény volt, így sokaknak az sem ment. Én már dolgoztam, de nagyon élveztem a tanulást, és az sem érdekelt, hogy a karácsony és a szilveszter a könyvek mellett

telt el. Volt, hogy a tanulás mellől hívtak el, hogy menjek segíteni, mert nem tud meg-
elleni a tehén. Nagyszerű tanáraink voltak!
Vecsey Tibornál nem volt katalógus, mégis
mindenki ott volt az óráján, mert úgy ta-
nított, hogy megszerettette a tantárgyat.
Bocz Ernő szenzációsan adott elő. Csiz-
mazia Zoltánnál többször is úgy tudtam
megoldani egy példát, hogy kimentem a
táblához. Addig bízott, amíg sikerült.
Igaz, a szigorlaton így sem ment, de akkor
végül kiderült, hogy a példa megoldhatat-
lan volt. Ezek a tanárok nemcsak a szakmát
ismerték nagyon jól, hanem kiválóan át is
tudták adni a tudásukat.

Több helyre is elvitt a munkád.

Szülőfalumban, Mezősason hét évet dol-
goztam a TSZ-ben. Hajdúnánáson nagyon
szerettem dolgozni, arany életem volt.
Utána Berekböszörménybe kerültem, ahol
gyakorlatilag végigmentem a ranglétrán,
elismertek szakmailag. '78-ban kerültem
a KITE-hez, ami akkor a cég fénykora volt:
fantasztikus volt ott dolgozni! Nem volt
könnyű munka, de megérte, mert kitárult a
világ. A „bezárt” szocialista korban kitörést
hozott, a fejlesztésben ez az időszak volt
nekünk az „aranykor”. Több hetes szakmai
utakon vettem részt külföldön, nagy lehe-
tőségeink voltak a cégnél. Kilencvenben
aztán saját céget alapítottam, és most is
ott dolgozom közel 80 évesen. Napi 10-
12 órát töltök munkával és nagyon sze-
retem. Rengeteget jártam külföldön: vol-
tam Európa majd minden országában, az
USA-ban, Kanadában, Dél-Amerikában, a
Távol-Keleten. Ezek mind szakmai utak vol-
tak, s nagyon hasznos dolgokat láttam ott.
Én szeretem alkalmazni a jó gyakorlatokat,
gyakran meg is kapom, hogy néhány év-
vel előrébb járok, mint ahol most tartunk.
Összességében elmondhatom, hogy szép
emlékeim vannak minden munkahelyemről
és a munkatársaimról is. Hámos Lajossal
Berekböszörményben volt jó dolgozni, de
említhetném Magyar Gábor, Buvár Géza
és Balogh Csaba nevét a KITÉ-től, vagy a
legendás Szabó Istvánt, mindenki „Pista-
bácsiját”.

Sok váltást, változást éltél meg. Dolgoztál TSZ-ben, aztán cégnél, majd sajátodban.

Igen, és ezekhez mindig alkalmazkodni
kellett. A cég profilja is többször válto-
zott, de ezeken a kihívásokon általában
gyorsan átlendültünk. Ezekhez azonban
szerintem muszáj átlátni a folyamatokat.
Meggyőződése, hogy most van a nagy
változás kora, elsősorban a klímaváltozás
miatt.

Hogyan látod ma a mezőgazdaság helyeze- tét az országban?

A klímaváltozás olyan gyorsan jön, hogy
nagyon nehéz hozzá alkalmazkodni. Aszá-
lyos időszakokat is megélünk és eddig
ismeretlen betegségekkel kell megkü-
denünk. Sokat változott a mezőgazdaság
piaca is: ma már csak a magas minőségű
dolgokat lehet eladni. Nekünk magya-
roknak nincs prémium minőségű búzánk.
Kanadában van, de ott a búza jövőjét 20
évre tervezik. Kevés fajtájuk van, de azo-
kat csúcsmínőségben termelik. Ráadásul
nagyon szorosan együttműködnek a ter-
melésben, a kutatásban, a fejlesztésben
és az oktatásban dolgozók. Magyarorszá-
gon hatalmas a visszaesés a mezőgazda-

*„...a tanárok nemcsak a
szakmát ismerték nagyon
jól, hanem kiválóan át is
tudták adni a tudásukat...”*

ságban, a minőséggel és a hozammal is
gondok vannak. Meglátásom szerint en-
nek az egyik oka, hogy nálunk hiányzik a
tervezés, a stratégia mind rövid, mind kö-
zép és hosszú távon. Az összefogás sincs
meg, például a termelők között. A külföldi
tapasztalataim alapján úgy látom, sok min-
denben le vagyunk maradva a nyugattól,
de tulajdonképpen a keletől is. A híres
magyar kreativitás sajnos nincs kihasznál-
va. A kiváló szakemberek most is megvan-
nak, de az az érzésem, sokakat külföldön
jobban elismernek, mint itthon. Az egye-
temeken nagyon sok olyan kutatás folyik,
amelyből nem lesz termelőerő. Hiányzik ez
a lánc: hogy a termelőtől eljussunk a fej-
lesztésig a kutatásokon keresztül. Az is jó
lenne, ha a minisztériumi kollégák vagy az
egyetemi oktatók dolgoznának a termelés-
ben is. Amikor Németországban szakmai
gyakorlaton voltam (már a KITÉ-nél dol-
goztam), ugyanúgy villáztam a szénát, mint
azok a német fiatalok, akik a középiskolai
gyakorlatukat teljesítették. A témavezető
tanáraink pedig több év mezőgazdasági
munka után mehetek tanítani. A körfor-
gás hiányzik: a földtől a kutatásig. Ebben a
táplálkozástudomány is benne van: tuda-
tosítani kellene az emberekben, hogy mi az
egészséges, mit kellene fogyasztaniuk. Az
ember és az állat is benne van, amit enni
és etetni kell.

Miért nem tudjuk megtermelni legalább magunknak az élelmiszert?

Régen nem csak termeltek, hanem volt,
aki felvásárolta, például a tejet és aztán
feldolgozta. Az emberek be tudták vinni a
tejcsarnokba, ahol átvették tőlük. Ugyan-
így volt a gabonával. Megvolt a lánc, a
körforgás. Ez a kilencvenes években a
váltásnál sajnos eltűnt. Akkor kellett volna
megmenteni az élelmiszeripart. Közben ki-
halt az a nemzedék is, aki ezt csinálta: aki-
nek volt néhány disznója, tehene és egy kis
pénzéért a fölösleget eladta. Az élelmiszer-
ipari feldolgozó üzemek is megszűntek. Az
egész rendszert fel kellene újra építeni.
Ha arra gondolunk, mennyi ember van a
közétkeztetésben, mennyi étterem van az
országban, lenne ennek jövője. Ma szinte
minden alapanyag import. Olasz tésztát
főzünk, egyiptomi krumplit sütünk, német
uborkát eszünk. 1200 forintért is van egy
kiló alma ma már egy szupermarketben,
pedig milyen híres volt régen a magyar
alma! De a termelők hozzászoktak ahhoz,
hogy a nem munkaigényes növényeket
termesztik. Sok mindent lehetne itt meg-
termelni, de kellene olyan partner is, aki
felvásárolja és feldolgozza. Ki kellene épí-
teni a teljes láncot, nem elég megtermelni
az árut.

Hogyan alakult a családi életed?

A feleségemet egy lengyelországi utazá-
son ismertem meg, ahol ő volt az idegen-
vezető. A lányom Brüsszelben él fordító-
ként, a fiamnak pedig játékfejlesztő cége
van, kreatív játékokat fejleszt, s ő is forgal-
mazza. Összesen öt unokám van.

Mire vagy a legbüszkébb az életedben?

A szakmámban több olyan terület van
(takarmány, gabonátárolás), ahol számít a
nevem, ahol az elsők között vagyok szak-
mailag. Az innovációt mindig fontosnak
tartottam. Sok technológiát vezettem be,
amelyet külföldön láttam, ha úgy éreztem,
hogy azzal fejleszteni lehet. Mindig igye-
keztem előre nézni és látni, és amennyiben
lehetséges volt, elsőnek lenni és elsőnek
is maradni. Egész életemben azt éreztem,
hogy ha valamiről eldöntöttem, hogy meg-
csinálom, akkor azt – néha összeszorított
fogakkal – megcsináltam. Olyan is előfor-
dult, hogy valaki nem támogatott, hanem
inkább hátráltatni próbált, de én abból is
előnyt kovácsoltam.

Meddig tervezed az aktív munkát?

Két évig még biztosan. Nehezen tudok sok
időre kikapcsolódni a munkából, ez az éle-
tem.

Tökéletesen működő ritmusképlet

Nemzetközi versenyeken bizonyított és fiatal kora ellenére nagy tapasztalattal készül a pedagógiai pályára Kiss Péter, a Debreceni Egyetem zeneművésztanár képzését végző zenész. Nemcsak a komolyzenében tette le már a névjegyet, hanem a könnyedebb műfajokban is otthonosan mozog, így oktatóként a leendő növendékeinek szerteágazó szakmai perspektívákat kínálhat a jövőben. A zenéhez való viszonya példaértékű, ez a feltétel nélküli alázat és odaadás jellemzi eddigi pályáját és hatja át szakmai tevékenységét.

■ BÖGRE ZOLTÁN

Kiss Péter története olyan, mint egy tökéletesen megkomponált zenemű, hiszen már az elejétől fogva adott volt a terv, az irány, a cél és a megvalósítás is zökkenőmentesen, egy tökéletesen lekottázott dallamvezetés, ebben az esetben inkább ritmusképlet alapján halad előre. A nyolc-kilenc éves kislány kitalálta, hogy zenélni akar és sosem engedett az álmaiból. Elhatározta, hogy megvalósítja őket, így a ma már 24 éves művész a Zeneakadémián készül a doktori címére, ennek felvezetéseként, vagy éppen életének tökéletes ritmikájához igazodva, sorra nyeri a hazai és a külföldi zenei versenyeket. Az álomból valóság lett és lassan

az a bizonyos „mestermű” is elkészül Kiss Péter próbatermében. A Zeneakadémiával párhuzamosan a Debreceni Egyetemen a klasszikus ütőhangszeres előadóművész képzés elvégzése után befejezte a klasszikus hangszerművész mesterképzést, jelenleg pedig a zeneművésztanár képzés végéhez közeledik.

– Nagyon korán kezdődött a zene szeretete, már kétéves koromban hibátlanul visszatapsoltam ritmusokat a szüleimnek, vannak olyan videóim, amiken az látszik, hogy szinte mindent ütöttem otthon, amit csak lehetett, például ceruzával dobozokat. A szüleim táncosok, anyukám táncpedagógus, megismertem a mazsorett és a

fúvószene közeli kapcsolatát, a karneváli felvonuláson a fúvósokat figyeltem, volt, hogy be is álltam közéjük egy kis dobbal. Ekkor nem fogalmazódott meg bennem, hogy zenész szeretnék lenni, de magával ragadott a hangszer. Nyolc évesen iratkoztam be a debreceni zeneiskolába, Toldi Éva tanárnő kezei alatt a Ritmico ütőegyüttesben játszottam, valamint a zeneiskola fúvószenekearaiban és a Fejes Márton által vezetett Debreceni Ifjúsági Fúvószenekearban szerepeltem. Kilencedikes koromban kezdtem el komolyabban foglalkozni az ütözéssel, egyre több koncertre látogattam el és sokszor megfordultam a Sonus Ütőegyüttes fellépésein is. Felvettem a kapcsolatot Szabó István professzor úr-

ral, az együttes vezetőjével, aki aztán az oktatóm lett az egyetemen. Az ő biztatására Kossuthos gimnazistaként a Kodály Szakgimnáziumba jártam zeneórákra. Rengeteg fellépésen és külföldi koncerten vettem részt az együttesekkel. Ezek voltak a meghatározó élmények, amik megszerettették velem a pályát. A szakgimnáziumban Sós Tibor és Szalai Tamás voltak a tanárim, ők készítettek fel az egyetemi felvételire. Olyan sok pozitív élményt szereztem a zene által, hogy világossá vált számomra: ebben lehetek a legeredményesebb, semmi mással nem pótolható az az érzés, amikor a színpadon állhatok - mondta a tehetséges ütőhangszeres.

Többször megfordult pályafutása során Olaszországban, ahol nemzetközi zenei versenyeken ért el sikereket, valamint számos hazai megmérettetésen, így például az Országos Maros Gábor Ütőhangszeres Szóló- és Duóversenyen is a legjobbak között végzett. Kiss Péter számára ezek a lehetőségek jó gyakorlatnak, erőfelmérőnek számítanak, ezeken pallérozódhat, feszegetheti magában azokat a szakmai határokat, melyeket önfejlesztéssel tágíthat tovább.

– 2019-ben kezdtem tanulni a Debreceni Egyetemen (DE), ahol láttam, hogy az ütőhangszer szakon milyen sokan vesznek részt nemzetközi versenyeken, ráadásul sikerrel. 2021-ben kisdob kategóriában elindultam egy olaszországi online nemzetközi versenyen és megnyertem; egy nemzetközi zsűri pontozással döntött a produkcióról a fináléban. Egy évvel később ugyanezt a versenyt marimba kategóriában harmadik helyen fejeztem be. A DE Rézfúvós és Ütőhangszeres Találkozóján és Versenyén 2019-ben a második, 2022-ben pedig az első helyen végeztem. Idén a Percussive Web Contest online nemzetközi kamaraversenyen Molnár Erika szaxofonművésznővel duóban elhoztuk a verseny ezer eurós fődíját, valamint bejutottam az idei olaszországi verseny döntő fordulójába is, ahol idén a 26+-os korcsoportban indultam kisdob kategóriában. Ezek a lehetőségek és eredmények mindig jó visszajelzések voltak nekem arra, hogy valamit jól csinállok-e, de sosem elégedtem meg azzal, ha nyertem, mert a győzelem mindig csak egy pillanatnyi állapotot mutat, viszont arra sarkall, hogy folytassam ezt az utat és felmérjem, nemzetközileg hol tart az ütőzés, illetve én hol helyezkedek el ezen a szinttérén, miben kell esetleg még tovább fejlődnöm - tette hozzá Kiss Péter, akit az ütőhangszeres játékban lenyűgöz az együtt zenélés öröme.

Mint mondta, a kamarazenélés a legfontosabb a számára, az ütőhangszerek sokszínűsége ugyanis lehetővé teszi, hogy változatos produkciót lehessen létrehozni. Úgy véli, hogy a közös zenélés élménye talán az ütőhangszereknél a legintenzívebb, ezt a közönség reakciója is igazolja. A Debreceni Egyetem ütőegyüttesével, a Sonussal rendszeresen teltházas koncerteket adnak, az óévbúcsúsztatón, a komolyabb

hangvételő vagy az ifjúsági koncerteken rendre teltház előtt lépnek színpadra és hangos sikereket aratnak. Ilyenkor a barokk, a kortárs és a dzsesszesebb stílus is megszólal. Mindemellett örömmel játszik beugróként a Debreceni Kodály Filharmonikusoknál is. Kiss Péter számára a zene és a zenélés minden percét kitölti az életének, hiszen meggyőződése, hogy mindig van egy olyan része a zenetörténetnek, a zeneirodalomnak, ami még ismeretlen és új kihívásokat tartogat, új oldalát ismeri meg ezáltal a zenész a zenének és önmagának is.

– Szerintem még tart a képzésem, egyrészt azért, mert tanítok a szakgimnáziumban és a zeneiskolában, ezáltal pedig teljesen új impulzusokat kapok, új műveket ismerek meg, újraélem a saját tanulási folyamataimat, rendszereződik és tovább fejlődik a tudásom annak érdekében, hogy még professzionálisabb szinten legyek képes játszani vagy éppen továbbadni a tapasztalataimat. Nagyon sokrétű ez a szakma, amit sosem szabad elválasztani a művészettől, hiszen egy jó művész akkor tud kiteljesedni a hangszerével, ha ismeri annak teljes technikai hátterét, ha mes-

terien tud bánni a hangszerével, be tudja mutatni a legkülönbözőbb megszólaltatási módokat. Ki kell tanulni a szakmát ahhoz, hogy művésszé válhasson a zenész a színpadon. Át kell élni a zenét ahhoz, hogy érdekessé válhasson a színpadon - emelte ki a fiatal ütős.

A komolyzenében és a könnyűzenében egyaránt otthonosan mozog, ennek köszönhetően új művekkel, megszólaltatási

„...semmi mással nem pótolható az az érzés, amikor a színpadon állhatok...”

módszerekkel és izgalmas hangszerekkel is találkozik. Mint mondta, ezek zeneileg és technikailag is erősítik egymást, a kortárs művek méltóan a könnyűzene harmóniavilágából mindemellett, hogy klasszikus alapokon nyugszanak.

Kiss Péter a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának hallgatója, doktorandusz a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen és a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnáziumban is tanít. Jó érzés számára, hogy ott taníthat, ahol ő is elkezdte az ismerkedést az ütős hangszerekkel, ráadásul olyanokkal dolgozhat, akiktől pár éve még ő maga is tanult.

– Rengeteget lehet fejlődni a tanítás által, hiszen ez egyfajta passzív gyakorlási folyamat is, tudatosíthatom magamban, hogy mitől lehetek még jobb ütős, ezeket a tapasztalataimat, a koncerten szerzett benyomásaimat is megoszthatom a gyerekekkel. Nem csinálnám egyiket vagy másikat külön-külön, csakis a kettőt együtt. A zenei pálya kizárólag olyanoknak való, akik maximálisan elhivatottak, hiszen ez egy nehéz út, sok áldozatot követel. A diploma megszerzéséig szünet nélkül kell gyakorolni és tanulni. A komolyzenei együttesekbe nehéz bekerülni, a tanári hivatás is lehetne elismertebb, a tehetség és az elhivatottság, a szakmában rejlő szépség felismerése és a hangszer iránti szeretet azonban sok mindenben kárpótol. Ha mindez megkérdőjelezhetetlenül megjelenik a gyerekekben, akkor haladni kell előre. A zenében rejlő művészeti érték és lehetőség egyszerre izgalmas és sokat ad a mindennapokban - összegezte a szakmához és a zenéhez fűződő viszonyát Kiss Péter.

Egynek születni

■ SEPRÉNYI RENÁTA

Hogyan jön egy indiai fiatal Amerikából Magyarországra?

Indiából származom, Chandigarh városából, ott végeztem el az általános iskolát is, ami egy nagyon erős, modern iskola volt ír tanárokkal és angol nyelvű oktatással. A gimnáziumot már Amerikában, Hustonban kezdtem, majd az orvosi egyetemre jöttem Magyarországra. Édesapám egy olyan céggel került kapcsolatba, akik diákokat közvetítettek a Debreceni Egyetemre, habár akkor még semmit sem tudtam az országról, ahogy a környezetemben más sem. Mikor bementem a közelemben lévő egyetem könyvtárába, az első könyv, amit találtam, egy nagyon régi, vaskos, fekete-fehér könyv volt a régi Magyarországról, ami úgy festette le az országot, mintha még mindig szekerekkel közlekednének itt az emberek,

és mindenki az agrár szektorban tevékenykedne, így kissé megrémültem.

Ön nagyon jól beszéli a magyar nyelvet. A kezdetektől tanulja?

Úgy gondolja? 7 nyelven beszélek, de számomra a magyar volt a legnehezebb. Mióta Magyarországra jöttem igyekszem minél jobban elsajátítani azt, de amikor harmad éves hallgatók lettünk az egyetemen és elkezdtük a klinikai gyakorlatot, még motiváltabb lettem. Nem szerettem volna butának tűnni, hogy csak a nyelv miatt nem értek szót a páciensekkel. Akkoriban még az angol nyelven való oktatás sem volt olyan elterjedt. Volt olyan tanárunk, aki nagyon jól beszélt angolul, és vele gyorsan mentek a dolgok, de volt, akivel szenvedtünk, mert nem tudta elmagyarázni a tananyagot, és nem is akart vele foglalkozni. „Hunglish” volt az előadás, és mi magunk sem tudtuk,

„Én ezért ülök most itt, hogy támogassam az Ön üzenetét, és tőlem is elvigyen

magával valamit: rengeteg kultúra van a világon, de az emberi érzések ugyanazok.

Ez az interjú azért készül, hogy megmutassa a magyaroknak, mi, külföldiek is olyanok vagyunk, mint ők. Az, hogy különböző helyekről jönnek emberek, és sokféleképpen látják a világot, beilleszkednek más kultúrákba és közben hozzátesznek a sajátjukból, csak gazdagabbá teszi az emberiséget, és építi a közös munkát. Sokan ezt még nem látják, mert nem mennek el az alapokig, csak a felszínen szemlélődnek.

Jönnek-mennek, de nem fogadják be.” Ezek voltak az első gondolatai beszélgetésünk során a Debreceni Egyetem szülész-nőgyógyász orvosának, Jashanjeet Sawhney-nek.

hogy ez angol vagy magyar nyelvű oktatás lenne, bár szerencsére ilyen nagyon ritkán fordult elő.

Mikor döntött úgy, hogy a nőgyógyászatot választja?

Én mindig is nőgyógyász szerettem volna lenni, s máig imádom a szakmát. A családomban a nagybátyám is ezen a területen dolgozik. Ő 52 évvel ezelőtt amerikai katonákkal ment Németországba az amerikai légierő bázisára, de amikor a katonák hazamentek, ő úgy döntött, hogy ott marad. Mindig mentorként tekintettem rá, és megerősített benne, hogy én is ezt akarom csinálni, bár az egyetem nem mindig volt egyszerű. Volt olyan pillanat, amikor majdnem

abba is hagytam, de akkor a nagymamám magához hívott és csak annyit mondott: „nincs más lehetőség, ezt teljesíteni kell, ezt fogod csinálni.”. Nem is kérdezte mi a véleményem, ez volt az út számomra és neki lett igaza.

Miért döntött úgy, hogy itt marad?

Nem maradtam itt. A feleségemmel és a 6 hónapos kislányunkkal visszamentünk az Egyesült Államokba. Csakhogy pont akkor, 2008-ban, csapott le a hatalmas, 5-ös kategóriájú Hurricane Ike, amitől a feleségem nagyon megijedt és úgy határoztunk, hogy inkább egy biztonságosabb helyen szeretnénk felnevelni a gyerekünket, ahol nincsenek hurrikánok vagy földrengések, de nem is kell mindent a nulláról újrakezdeni. Így kerültünk Magyarországra vissza. Úgy gondolom, ez Isten döntése volt, hogy itt kell élnem és imádom is ezt. Csend és nyugalom van. Az USA-ban mindig érezni, hogy valami hiányzik, és valahova mindig sietni kell. Ez ott alapérzés, sosincs nyugalom.

Hivatását és életszemléletét is nagyban meghatározza a vallása, tudna erről mesélni?

A vallásomat tekintve szikh vagyok, ami a hatodik legnagyobb vallás a Földön, és 600 évre nyúlik vissza. Szikh férfiként turbánt hordok és nem vágom a hajamat. Ez onnan ered, hogy a szikhek régen is mindig támogatták a rászorulókat. Azért, hogy a piacon messziről is azonnal felismerhetők legyenek és mindenki tudja, kihez fordulhat segítségért, nem vágatták le a hajukat. Ez lett a megkülönböztetésünk. Napjainkban is bárhol, ahol szükség van rájuk, találsz szikheket közösségi szolgálatban - Ukrajnában és Szíriában a háborúban, Törökországban és Görögországban a földrengést követően... Az első szavak, a szent könyvünkben az Ik Onkar, azaz „egy az isten”. Legyen valaki muszlim, keresztény, buddhista, hindu vagy szikh, hiába keresünk több utat, a lényeg ugyanaz és mi nem teszünk különbséget. Nekünk nem kell templomba mennünk, hogy megtaláljuk az Istent, mert bárhol imádkozhatunk. A legszentebb helyünk Észak-Indiában van, Amritsár városában az Aranytemplom. Bárholonnan érkezik ide az ember mi szívesen fogadjuk és ellátjuk. 100 ezer ember fordul meg itt naponta, de nincs semmilyen különbségtétel. Nincsenek székek és asztalok sem, mindenki a földre ül, mert a guru (tanító) szerint Isten szemében a király és a szegény ember is egyenrangú. Mikor Erzsébet királynő és Károly herceg látogatott el oda, őket sem részesítették kivételes bánásmódban.

A családjában is érezni a kulturális sokszínűséget?

A lányom beszél oroszul, angolul, velem bengáli nyelven, az iskolában pedig magyarul. Ő követi az én és a feleségem vallását is, aki ortodox keresztény, és a kettő nagyon jól megfér egymás mellett. A feleségemmel az egyetemen ismerkedtem meg. A legnagyobb különbség az volt, hogy ő nagyon szép volt, én viszont teljesen átlagos, semmilyen más kulturális különbség nem okozott gondot.

„...Belül egyformák vagyunk...”

A munkában mennyire érezni a különbséget az indiai és az itteni ellátásban?

Nagy nehézség nincsen, de mivel mi teljesen más kultúrában nőttünk fel a kollégákkal, így előfordul, hogy teljesen más szemszögből látunk dolgokat, de ez csak pozitív. Van, hogy adott helyzetben én mást csináltam volna, de itt nekem kell alkalmazkodnom a kultúrához, ellátáshoz, viszont kompromisszumot sosem kötök. A mi kultúránkban például többet magyarázunk a betegnek, mint az általában itt szokás. Sok helyen csak annyi a vizit, hogy elsorolják, mi a jó, mi a rossz, milyen betegség áll fenn, milyen ellátást javasolnak, s vizslát. A beteggel nem igazán kommunikálnak, bár ez nem a Debreceni Egyetemre vonatkozik, inkább a körzetekre.

A szülészeti gyökeresen más itt, mint Indiában. A privát szektorban szülni olyan ott, mintha egy 5 csillagos szállodában lennél, de a kormánykórházban a betegellátástól viszont majdnem infarktust kaptam. Rengeteg beteg volt és csekély számú orvos. Indiában sajnos – Kínát is megelőzve – hatalmas a népesség. 12 ágyon akár 16 aktív vajúdo szült egyszerre. Fájdalomcsillapítót az anyák vagy kérnek érkezéskor, vagy később már nincs rá idő, hogy az orvos ezzel foglalkozzon. Viszont nagyon jók az ottani orvosok. Egyrészt, mert rengeteg esetet látnak, így hihetetlenül tapasztaltak, másrészt iszonyatosan nehéz bekerülni az orvosi egyetemre, mert rengetegen jelentkeznek. A jelentkezők 99 %-ának csak álom marad a bejutás is, majd jönnek a vizsgák, ahol szintén sokan elhasalnak, így tényleg csak a „krém” marad a végére.

Mi jelenti a legnagyobb sikert és motivációt Önnek?

Csak a beteg. Nem vagyok fáradt vagy kedvetlen, amikor tudom, hogy segíteni kell a

betegnek. A beteg a motiváció nekem és próbálok mindenkire ugyanúgy hozzáállni. Sajnos az szomorú Magyarországon, hogy vannak, akik kihasználják a rendszert és indokolatlanul kerülnek ellátásra, pl. ha nem akarnak délelőtt várakozni, eljönnek ügyeletbe és ellátják őket, csak panaszkodni kell egy kis hasfájásra. Minden orvosnak szüksége van olykor vállveregetésre és a munkájának elismerésre. Igyeksem mindig ott lenni én is a következő generációnak és fogni a kezüket, csak szólniuk kell.

Volt olyan eset, ami nagyon közel áll a szívéhez?

Fiatal rezidens koromban jött egy aktív vajúdo nő, aki a turbánomat meglátva a szülésznőnek jelezte, hogy nem szeretné, ha én vezetném le a szülését. A szülésznő nem tudta mit csináljon, így finoman odajött hozzám és elmondta mi történt. Mindig hálás leszek a szakorvosomnak a megoldásért és a reakcióért, mert hívhatott volna bárkit az osztályról, de bízott bennem és nem engedte, hogy elutasítsanak csak azért, mert máshonnan jöttem. Azt mondta, tegye fel a kezét, aki itt az osztályos orvos és jelen van. Én voltam egyedül. Feleltem a kezem és mondta, hogy akkor szóljak a betegnek, hogyha nem megfelelő neki, hogy nálam szüljön, akkor kénytelen lesz másik kórházba átmenni, de ha marad, akkor itt én fogom ellátni. Végül nálam zajlott le a szülés és minden a legnagyobb rendben volt. Másnap mikor visszamentem a nőgyógyászhoz, hogy lássam jól van-e, ő maga mondta, hogy nagyon köszöni Istennek, hogy én voltam ott vele. Ez annyira jól esett nekem, hogy semmi máshoz nem tudom hasonlítani. 24 óra leforgása alatt egy ember, aki elutasított engem, utána hálát ad értem. Ez valami hihetetlen volt és hatalmas motivációt adott. Ez az első és az utolsó ilyen eset volt. Senki más nem mondta azóta sem, hogy nem szeretne engem csak azért, mert külföldi orvos vagyok.

Mi a legfontosabb az életében?

Az, hogy tisztelettel legyünk mások felé. Nem látom korrektnek, hogy határokat húztunk országokat kijelölve és nem látjuk, hogy egyek vagyunk. A soha véget nem érő hataloméhség vette át az irányítást, ami háborúkat szül. Mikor tinédzserként azt gondoltam, hogy csak a pénz jelentheti a boldogságot, az édesapám azt mondta, hogy a pénz soha nem fogja azt meghozni, így harcolni érte a legrosszabb. Én sok kultúrával találkoztam, de minden kultúrában és minden országban az emberi érzés ugyanolyan. Ugyanaz fáj, ugyanúgy szégyelli, ha valami rossz történik. Belül egyformák vagyunk.

„...ezer szállal kötődöm az egyetemhez...”

■ BÉRES ZSUZSA

Miért döntöttél mégis az egyetem mellett és miért éppen ezt a szakpárt választottad?

Tősgyökeres debreceni vagyok, a Kút utcán egy olyan házban nőttem fel, ahol a felmenőim már 70 éve éltek. Kamaszkoromban azért volt egy időszak, amikor azt terveztem, hogy elmegyek Debrecenből és máshol valósítom meg a terveimet, de nem így sikerült, és – mint utólag rájöttem – jó, hogy nem így sikerült. Mert akár futballista, zenész vagy rendező vált volna belőlem, mindegyik tevékenység csak elvette volna az időt a legnagyobb szenvedélyemtől, az olvasástól.

Az irodalom, a nyelvészet és a történelem kicsi koromtól kezdve érdekelt. A felvételi

beadásának időszakában – a '80-as évek közepe táján – volt, aki azt ajánlotta, hogy legyek jogász, mert azzal sok pénzt lehet keresni. Ezt természetesen én is szerettem volna, de a Fazekas Gimnáziumban volt egy kiváló magyartanárom, Bun Zoltánné, aki kiváló pedagógus volt, és akitől nagyon sokat tanultam. Jól bánt velünk, még azokkal a diáktársaimmal is, akik nem annyira érdeklődtek az irodalom iránt, de ő mindenkit bevonzott, így még azok is olvasták a kötelező olvasmányokat, akik egyébként elég „léhák” voltak ezen a területen. Velem is sokat foglalkozott, szívesen vettem a tanácsait. Ő azt javasolta, hogy semmi szín alatt ne menjek jogra, legyek inkább bölcsész, az inkább nekem való. Hallgattam rá. Így adódott a döntés, hogy a magyar-történelem szakot válasszam, természetesen

Szirák Péter a Debreceni Egyetem professzora, József Attila-díjas irodalomtörténész, szerkesztő, kritikus. 1991-ben végzett magyar-történelem szakon a jogelőd Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. A diplomaszerezés óta oktatója az intézménynek. Kezdetben tanársegédként, majd fokozatosan haladva a ranglétrán mára már egyetemi tanárként a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet oktatója, valamint az Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskola Magyar irodalmi, modern filológiai és kultúratudományi doktori program vezetője. Ha ifjúkori álmait követi, lehetett volna labdarúgó, rockzenész vagy akár filmrendező. Szerencsére másként alakult...

Debrecen egyetemén, ahol örömmel tanul-tam az irodalmat, a nyelvészetet és a történelmet is.

Milyen volt debreceni diáknak lenni?

Egy friss interjúban kedves kollégám, Varga Pál úgy fogalmaz ezzel kapcsolatban, hogy ő sosem volt öntudatos debreceni, mert a debreceniség úgy tartozik hozzá, mint hogy milyen színű a szeme vagy hogy milyen magas a termete. Nekem is annyira megszokott volt, hogy debreceni vagyok, ezért bennem ez a kérdés nem is merült fel. Néha ugyan unalmas arcát mutatta a város, de ettől eltekintve elégedett voltam ezzel a nagyvárosi, budapesti nyüzsgő életformától elütő jótékony lassúsággal és nyugodtsággal. Egy kicsit elvagyódtam ugyan, de aztán mégis maradtam, hiszen

itt volt édesanyám, a testvéreim, így nem szakadt szét a családom. Összességében jó volt debreceninek, így debreceni diáknak is lenni.

Egyetemi hallgatóként mi volt a legmeghatározóbb?

Elsősorban az irodalom tekintetében voltak nagyon jó tapasztalataim. Egyébként szorgalmas hallgató voltam, rendszeresen jártam szemináriumokra és előadásokra, és mindenkitől megpróbáltam elsajátítani, amit csak lehetett. A nyelvész Jakab tanár úrról, A. Molnár Ferenc tanár úrról vagy Hoffmann tanár úrról éppúgy vannak jó emlékeim, mint ahogyan a történelem szakon is sokat tanultam, de elsősorban az irodalom volt olyan, ami delejező hatással volt rám: Tamás Attila szakszerűsége, Görömbei András ékesszólása, Fülöp László vagy Imre László érzékenysége, vagy éppen a már említett Varga Pál rendszeressége gondolkodni tanított. Rájuk mindig, akkor is és most is felnéztem, felnézek.

Nehéz volt egyik pillanatról a másikra tanítványból kollégává előlépni?

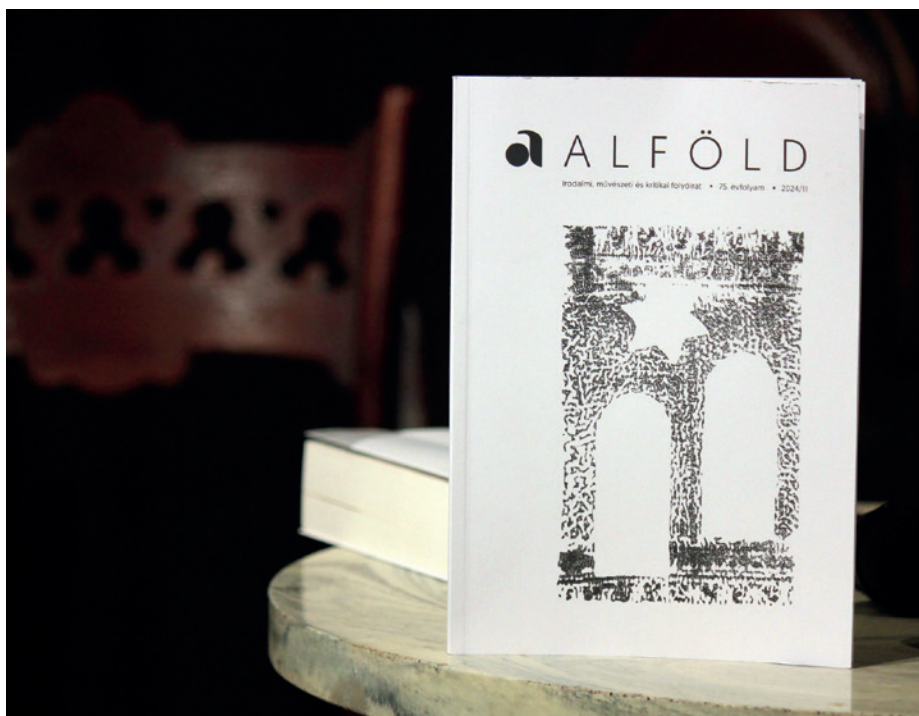
Egyfelől nagy fordulat volt az életemben, és izgultam is, hogy bármilyen mértékben fel tudok-e nőni hozzájuk, és a tárgyhoz, a magyar irodalomtörténethez. Másrészt a tanítás, az előadás nagyon foglalkoztatott, hiszen már gimnazista koromban is, ha kiselőadást tartottam, éreztem, hogy nekem ez örömet okoz. Lehet, hogy ennek köze van a színészethez is, mivel szerettem szavalni, fel is léptem, még versenyeken is részt vettem. Utoljára katonaként egy helyőrségi kulturális seregszemlén álltam ki a pódiumra József Attila Esméletét szavalva, olyan színésznővendékkel versenyezve, mint Stohl András. Így egyetemi oktatóként sem izgultam, hogy ki kell állni a hallgatók elé. Ma is pályám egyik fontos pillérének tartom a tanítást, a személyes kapcsolat-tartást a hallgatókkal.

Tudatos döntés volt, hogy a szakpárból a pályafutásod alatt elsősorban a magyar lett a domináns?

Végső soron történész lettem: irodalomtörténész. Ez sok tekintetben rokon szakma, csak itt irodalmi művek és szerzők történetéről van szó. Egyébként mind a kettő nagyon vonzott, de az irodalomban nagyobb izgalmat, kockázatot láttam. Nagyon foglalkoztatott, hogyan lehet olyan művekről beszélni, amelyek frissen jelentek meg és még nincsenek (n)agyon értelmezve. Ez vonzott leginkább a kortárs irodalomhoz. De abban az értelemben is történész maradtam, hogy kikapcsolódásként,

pihenésként történelemtudományi munkákat szoktam olvasni, talán fogalmazhatok úgy, hogy műkedvelő történész maradtam. A 20-21. század vonatkozásában rendszeresen olvasom a szakirodalmat, igyekszem „képben maradni” a magyar és egyetemes történelem vonatkozásában egyaránt.

„...elsősorban az irodalom volt olyan, ami delejező hatással volt rám...”

Fotó: Facebook

Tevékenységed nem merül ki a tanításban, hiszen kutatómunkát folytatsz, részt veszel a Magyar Tudományos Akadémia Irodalom- és Kultúratudományi Bizottságának munkájában – 2023 óta elnökként is –, publikációid, kiadványaid jelennek meg, főszerkesztőként gondozod az Alföld folyóiratot és szerepet vállalsz a város irodalmi életében is. És ez még nem is a teljes felsorolás.

Az oktatói és kutatói munka együtt jár, hiszen hatással vannak egymásra. Ugyanakkor meg kell ismerni a hallgatókat, a hallgatói kultúrát is ahhoz, hogy tanítani tudjak. Ez egy folyamatos párbeszéd, egy olyan kölcsönösség, amiben együtt kell(e)ne haladnunk. Dolgozom a tehetséggondozásban, a doktori programban, van egy PhD-műhelyünk is, ahol kibontakozhatnak a legfogékonyabb diákok. Ugyanakkor, mivel már nem kötelező a hallgatók számára a

részvétel az előadásokon, sokan úgy végzik el az egyetemet, hogy még azt sem tudják, hogy mit lehetett volna megtanulni...

De vannak, akik részt vesznek tanulmányaik mellett – többek között – az Alföld folyóirat égisze alatt működő Alföld Stúdió munkájában. Ez egy szabadszeminárium rendszer, ahol több egyetemről érkezve havonta találkoznak a fiatal irodalmárok, s kötetlen formában beszélgetnek irodalmi művekről, és újabban már filmekről is. Ennek köszönhetően kapcsolatba kerülnek a különböző műhelyek, módszertanok, és a fiatalok sokkal szabadabban és sokkal fantáziadúsabban nyilvánulnak meg, mint egy hivatalos szeminárium keretében. Az irodalom iránt

fogékony hallgatók tehetséggondozásával szívesen foglalkozom. Néha sikerrel, hiszen több olyan egykori tanítványom is van, aki oktatóként ma már kollégám az egyetemen és az Alföld szerkesztőségében is.

A siker egyik kulcsa a család, ami esetedben sok szállal kötődik az egyetemhez is.

A feleségemet még gimnazistaként ismertem meg, az egyetemi évek alatt pedig végig csoporttársak voltunk. A diploma megszerzése után házasodtunk össze, és három gyermekünk született. Sára lányom itt végzett, Anna jelenleg az Angol-Amerikai Intézetben készül a PhD-fokozat megszerzésére, a fiam pedig sportújságírónak készül, nem kizárt, hogy a Debreceni Egyetemen folytatja majd tanulmányait. Ezer szállal kötődöm az egyetemhez, s ezt a családom is erősíti.

Felsőfokú beszerző

*A debreceni felsőoktatás
sikeres működése
a kezdetek óta
elképzелhetetlen
legodaadóbb dolgozói
nélkül. Közülük sokan
a háttérben, szinte
észrevétlenül végzik a
nyilvánosság számára
olykor láthatatlan,
ámde nélkülözhetetlen
munkájukat. Józsa Judit
több mint három évtizedig
felelt a Klinikai Központ
beszerzéseit különböző
munkakörökben.
Munkájával ez idő
alatt pedig nemcsak az
intézmény fejlődésében,
hanem közvetetten a
betegek gyógyulásában is
nagy szerepet játszott.*

■ PÁJER SZABOLCS

Hol töltötte általános és középiskolás éveit, hogy emlészik vissza ezekre az évekre?

Fényeslitkén, Kisvárdánál, nagy kertes házban nőttem fel. Késői gyerek vagyok, a nővérem majdnem 12 évvel idősebb nálam. Így tulajdonképpen egyedül voltam gyerekként a családban. A szomszéd gyerekek és az unokatestvéreim jelentették a gyerek társaságot számomra. Szép emlékeim vannak a gyerekkoromról, nagyon összetartó család voltunk. Már az általános iskolában felfigyelt az orosz tanárom a jó nyelvtudásomra, így középiskolába orosz nyelvi tagozatra jelentkeztem, a Kölcsey Ferenc Gimnáziumba. Nagy szerencsém volt, hiszen anyanyelvi tanárt kaptunk. Egy héten 7 orosz óránk volt és negyedik osztályban

megszereztem a középfokú nyelvvizsgát, abban az időben ez még nagyon ritka volt. A történelem tantárgyat is nagyon szerettem. A középiskolai történelem tanárom nagyon szigorú volt, de következetes. A két tanáromnak nagy része volt benne, hogy az orosz és a történelmet választottam felvételi tantárgynak, máig hálás vagyok nekik.

Ezután hol folytatta tanulmányait?

A Külkereskedelmi Főiskolára vettek fel, áruforgalmi szakra, ahol orosz és angolt tanultam. Vidéki gyerekként nem volt egyszerű beilleszkedni a többségében külkereskedő és diplomata szülőkkel rendelkező társaim közé. Főleg az angol nyelv tanulása jelentett nagy kihívást számomra, rengeteg erőt és energiát igényelt. Sikert, hiszen két szakmai nyelvvel bővített felső-

fokú nyelvvizsgával fejeztem be a Főiskolát. Itt is kollégiumban laktam, a kollégista társaim máig a legjobb barátaim.

Mikor és hogyan került a Debreceni Egyetem kötelékébe?

1989. március elején álláshirdetés útján kerültem a Debreceni Orvostudományi Egyetemre külkereskedelmi előadónak, ennek már több mint 35 éve. Innen mentem nyugdíjba idén október végén, a szervezet ez alatt sokszor változott. Olyan helyzetben voltam, mint az idős bácsi, aki a Monarchiában született és élete alatt több ország polgára is volt, pedig mindig egy helyen lakott. Amikor a DOTE-ra kerültem külkereskedelmi előadónak még külön engedély kellett ahhoz, hogy önálló külkereskedelmet folytassunk. A változás, amit a rendszerváltozás hozott, lehetsé-

get teremtett sok mindenre, mind a saját életünkben, mind pedig az egyetem életében. Többek között lehetőség adódott arra, hogy szabadon behozhassuk a fejlett egészségügyi technológiát és a kutatáshoz szükséges anyagokat, gépeket, de még fel kellett fejlődünk arra a szintre is, hogy fogadni tudjuk ezeket. Az egyetemen töltött 35 évem alatt a folyamatos változás volt a jellemző, amihez alkalmazkodnom kellett. 2000-ben létrejött a Debreceni Egyetem, 2005-ben történt az SAP (integrált gazdasági informatikai rendszer) bevezetése – ami a mi munkánk során szintén fontos mérföldkő volt –, létrejött az OEC, utána a Klinikai Központ és a Kancellária, 2017-ben a Kenézy Kórházat integráltuk. 2020-ban jött a covid időszak, ami olyan változásokat hozott, aminek a hatása azóta is tart. Az egyetemen eltöltött évek alatt voltam csoportvezető, osztályvezető, főosztályvezető, igazgató-helyettes, igazgató. Nyugdíjba vonulásomkor a Kancellária Közbeszerzési és Beszerzési Igazgatóságán voltam igazgató-helyettes. Nemcsak dolgozója voltam az egyetemnek, hanem hallgatója is a jogi karon, úgyhogy ebből a szemszögből is tapasztalatot szereztem.

Mi volt a munkájának a legnagyobb kihívásokkal bíró része?

Sok kihívással találkoztam a 35 év alatt, nem volt egyszerű ezeket kezelni, sok energiára, kitartásra volt szükség hozzá. Az egyik a Kenézy Kórház 2017. évi integrációja volt. Egy majdnem akkora egészségügyi szolgáltatót kellett átvennünk, mint amilyen a Klinika is volt. Teljesen más rendszerben, gondolkodásmódban dolgoztak, nem beszélve a gazdasági informatikáról. Mindezt úgy kellett megtennünk, hogy a betegellátás ne sérüljön. Tetézte a nehézségeket, hogy az előkészítő munkák után, közvetlenül az átálláskor az ottani logisztikai osztályvezető megbetegedett és utána már nem is dolgozott. Kollégámmal felváltva jártunk át felügyelni a beszerzést és raktározást, nem volt egy könnyű időszak. Úgy gondolom sikerült jól megoldani ezt a feladatot is. Az évek során sok ottani vezetővel is szinte baráti kapcsolatba kerültem. Másik nagy kihívás elé a covid-járvány állított bennünket. Soha nem gondoltuk volna, hogy ez bekövetkezhet, ilyet addig csak sci-fi filmekben láttunk. A járvány gyorsan terjedt és nagyon súlyos esetek alakultak ki, folyamatosan jelentkeztek az igények mind a fogyóanyagok, mind pedig az orvostechnikai eszközök iránt. Az addig megszokott kínálati piac hirtelen hiányba csapott át. Nehézséget jelentett ezeknek az áruknak a beszerzése, hiszen a világon

mindenki ezeket akarta, ráadásul a sokkolt minőségben. Az árak pedig a hirtelen megnőtt kereslet következtében többszörösre nőttek. Sokszor eszembe jut még ma is, amikor este a sötétben mentem hazafelé és láttam a mentősokeket amint speciális védőruhába öltözve hozták az intenzív osztályokra a betegeket, szívszorító látvány volt.

„...Elhatároztam, hogy sorban elkészítem anyukám receptjeit a régi füzetéből...”

Volt-e valaki, akire felnézett és mentor-ként tekintett?

Nagyon sok kollégával és vezetővel dolgoztam ez idő alatt. Sok híressé vált professzorral volt szerencsém kapcsolatban lenni. Hármat sorolnék fel közülük, akik nagy hatással voltak rám az egyetem melletti elkötelezettségük és szakmai tudásuk miatt. Péter Mózes professzor úrral sok projektet bonyolítottunk le közösen, pl. együtt intéztük az első DSA berendezés beszerzését. Péterffy Árpád professzor úrral is nagyon sok közös beszerzésünk volt, mindig partnernek tekintett és sokszor kikerlte a véleményemet. Szegedi Gyula professzor úrral legtöbbször akkor dolgoztam együtt, amikor klinikai rektorhelyettes volt. Gyakran bejött a szobámba és megkérdezte, hogy egy-egy ügy hol tart, van-e valami probléma, nagyon elkötelezett volt.

Ön miért szeretett a Debreceni Egyetemen dolgozni?

Szerettem a munkámat. Jó volt az egyetemi értelmiségi közösség részének lenni, részt venni az egészségügy technológiai fejlődésében és ezáltal a betegek gyógyításában. Hasznos munkának tartottam, nem csupán árut vettünk és terítettük azt. Sok kutatóval, oktatóval, orvossal nagyon jó kapcsolatba kerültem a munkám során. A változások szembetűnők voltak az évtizedek alatt, a gyógyításban egyre inkább a noninvazív módszerek terjedtek el. Ma már szívbillentyűt lehet cserélni a szív leállítás nélkül is, 20 éve ez elképzelhetetlennek tűnt. A sors keze, hogy gyerekkoromban engem is operáltak itt és végül ide kerültem dolgozni, hogy én is segíthessek – ha csak áttételesen is – a betegeken.

Melyek a legkellemesebb emlékei az elmúlt több mint 30 évből?

Sok kellemes élményem fűződik az egyetemhez, aminek egy része sikerélmény. Egy-egy nagy projekt átadási ünnepe, amikor bejártuk a kész, gépekkel felszerelt létesítményt, gondolván arra, hogy mennyi idő, energia és probléma árán sikerült eljutni a célig. A legjobbak a kollégákkal töltött névnapi, Mikulás ünnepekhez és kirándulásokhoz kapcsolódnak. Csak nemrég mentem nyugdíjba, de máris látom, hogy a munkahelyi közösség fog a legjobban hiányozni. Amikor reggel végig mentem a folyosón, beköszöntem a kollégáknak és megkérdeztem ki hogy van. Összetartó, jó csapat voltunk, nagyon sok kollégám már hosszú ideje dolgozott együtt velem.

Mivel tölti legszívesebben a szabadidejét?

A legkedvesebb időtöltésem az utazás, lehet az belföldi, külföldi, kulturális felfedezés vagy tengerparti nyaralás. Mivel beszélek nyelveket nem vagyok utazási irodához kötve, legtöbb utazásomat én szerveztem meg. Szeretek olvasni, erre ezután több időm jut majd. Nagyon szeretek sütni-főzni, ez mindig kikapcsolt. Elhatároztam, hogy sorban elkészítem anyukám receptjeit a régi füzetéből, Ő nagyon finomakat tudott sütni-főzni.

Mi a kedvenc könyve és filmje?

Nagyon régen olvastam, de még mindig a Háború és béke a kedvencem, nagy, gyönyörűen megírt regényfolyam. A Csengetett, Mylord? mindig fel tudott vidítani, még a legfárasztóbb napok után is, a Downton Abbey-ben pedig a korhűség fogott meg, nagyon jó rendezés.

Egy pályaválasztás előtt álló fiatalnak milyen jótanácsot adna a jövőre vonatkozóan?

A fiataloknak azt javaslom, hogy folyamatosan tanuljanak, a mai felgyorsult világban csak így tudnak alkalmazkodni a munkáltatók elvárásaihoz. A főiskola után én is még két diplomát szereztem (MBA és jogi szakokleveles közgazdász), részt vettem a Project Hope szervezésében egészségügyi vezetői képzésben, németül tanultam. Nagyon fontosnak tartom a nyelvtanulást, én is annak köszönhetem a karrieremet, hogy a megfelelő helyekre nyertem felvételt és így bizonyítani tudtam, ehhez pedig kellett a nyelvtudás. Továbbá azt javaslom, hogy legyenek türelmesek és kitartóak, csak így tudják megmutatni rátermettségüket.

Építészeti közösségi tér született a bőrcserzőből és szárítóból

Különleges közösségi térrel gazdagodott a Debreceni Egyetem a közelmúltban, megnyílt a Szárító műhely. A Debrecen belvárosának szélén, a Wesselényi lakótelep mellett, a Szombathi István utcán álló kétszintes, 180 négyzetméteres régi házat a XX. század közepéig a tímármesterség gyakorlói bőrök cserzésére, szárítására használták. Az átépítés, korszerűsítés után az ingatlan elsősorban a Debreceni Egyetem építésztechnológus hallgatóinak gyakorlati képzését szolgálja, valamint kiállításoknak, kerekasztal beszélgetéseknek, közösségi eseményeknek is helyet ad.

■ OROSZ CSABA

Az elmúlt évszázadokban sokan foglalkoztak Debrecenben állati bőrök kikészítésével, cserzésével, egy egész délkeleti városnegyed lakossága többé-kevésbé ebből élt. A nehéz fizikai mesterség apáról fiúra szállt. Az országban itt dolgozott a legtöbb tímár, portékáik a hazai termelés 40 százalékát tették ki. Ezek az iparosok a város fejlődésére, településszerkezetére is hatással voltak, a műhelyek koncentrált elhelyezkedésére utalnak a máig fennmaradt Csapó utca, Varga utca és Tímár utca nevek. Az ilyen telkeken az utca felőli oldalon jellemzően a lakóházak álltak, míg beljebb a különböző műhely- és raktárépületek következtek. A terület az évszázadok során – a gyakori tűzvészek miatt – sokat változott.

A tímár mesterség háttérbe szorulása már a 19. század vége felé elkezdődött, de a második világháborúig a műhelyek nagy része tovább működött. 1945-öt követően

még mindig 108 tímár iparos dolgozott a városban. Aztán szinte mindent államosítottak, ami ehhez kellett és nagyjából a rendszerváltásig gyárakban folyt tovább a bőrök kikészítése. Az egyik ilyen nagyüzem a Vágóhid utcán működött. Mostanra teljesen eltűnt ez a tevékenység a városból.

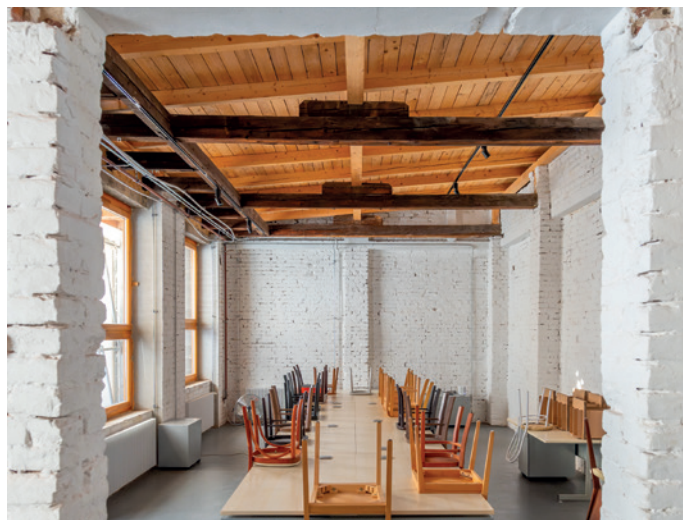
A funkciójukat veszített egykori tímárnegyed épületei nagyjából az 1980-as évekig maradtak fenn, akkor kezdődött el a területen a Béke-Wesselényi lakótelep építésének előkészítése és a Sumen utca kialakítása, fejlesztése, melyek komoly szanálásokkal jártak arrafelé. Ezután már csak egyetlen, valamikor a tímár mesterségnek otthont adó épület maradt fenn nagyjából eredeti állapotában, az melynek egykor Sárka Jakab, majd Sárka István volt a tulajdonosa.

A feltámasztás lépcsőfokai

A Debreceni Egyetem Műszaki Kar (DE MK) Építésztechnológus Tanszék vezetője ennek a

történetéről lapunknak elmondta: a telek-könyvek alapján a telek Nagy-Gál István utca felőli lakóépülete már az 1800-as évek elején létezett, a többi műhely- és raktár-épület folyamatosan épült ott, egészen az 1940-es évekig. Az utolsó bővítés, átalakítás 1939-ben kapott építési engedélyt; kétszintes műhely- és szárítóépület jött akkor létre, mely már csak néhány évig tölthette be eredeti funkcióját, majd évtizedekig üresen várta sorsa jobbra fordulását. A komplexum lakóépületét és a közvetlen mellette található többi épületet az 1990-es évek elején mentették meg a pusztulástól, felújítás után itt alakították ki a ma is működő Tímárház - Kézművesek Házát.

– A hátsó műhelyépület ekkor külön telekre került, fallal leválasztották a Tímárházról és továbbra sem használták. Tíz évvel ezelőtt egyik kollégánk, Huszthy Edit hívta fel az Építésztechnológus Tanszéken dolgozók figyelmét erre, akkor kezdtünk a helytel

megismerkedni. A lakótelep építésekor a Szombathi István utcán felhúzott magas téglakerítés miatt a düledező épületből szinte semmit nem lehetett kintről látni, mindössze az emelet és a tető volt érzékelhető. Úgy gondoltuk, hogy az ingatlan kreatív építéshallgatók bevonásával alkalmas lehetne egy olyan közösségi tér kialakítására, amely közösségi alkotótérként funkcionálhatna, ahol újjáéled az egykori kézműves műhelyhangulat, mely évszázadokig jellemezte a tímárnegyed – nyilatkozta a DE MK Építészmérnöki Tanszék vezetője.

Kifejtette: az ötlet megvalósítása érdekében már ebben a szakaszban bevonták az előkészítésbe a tulajdonos városi önkormányzat illetékes vezetőit és olyan, a kulturális szcénában dolgozó személyeket, akikről úgy gondolták, hogy érdekelheti őket ennek a háznak a sorsa. Tartottak néhány olyan beszélgetést velük, amikor minden érdekelt elmondhatta, hogy ki, mit kezdene az ingatlannal. A tárgyalások során az egyetem képviselői azt hangsúlyozták, amennyiben a város átadja az ingatlant a DE kezelésébe, lehetőséget teremtenek arra, hogy az megújulhasson és értelmes funkciót kapjon. Sikerral jártak, meggyőzték a helyhatóság képviselőit arról, hogy érdemes ezzel kezdeni valamit.

A hasznosításról végül 2019-ben kötöttek megállapodást a felek. A szerződés értelmében az ingatlant a felsőoktatási intézmény 2034-ig térítésmentesen használhatja saját céljaira.

A DE MK Építészmérnöki Tanszéke ezután hallgatói körében a renoválására vonatkozó, kétfordulós pályázatot hirdetett, melyre tizenegy csapat, csaknem negyven hallgató és egy-egy konzulens, építész tanár jelentkezett. A nyertes terv alkotói: Szuszik Dóra, Zbiskó Éva és Zsirnamenszki Tamás építéshallgatók, valamint Falvai Balázs oktató lettek, akik azt javasolták, hogy az egykori tímár műhelyt ne a manapság szo-

kott, mindenre kiterjedő módon újítsák fel, hanem csak a műszakilag legszükségesebb munkákat végezzék el. Így ugyanis a különleges épületben, egy különleges tér jön létre. A felelős tervező Falvai Balázs és cége, a DMB Építész Műterem Kft. lett. A renoválásra az egyetem saját forrásából csaknem 100 millió forintot különített el. A beruházás három év alatt valósult meg, idén nyárra készült el.

Új funkciók a régi falak között

A munkálatok során az összesen 180 négyzetméteres épületben szintenként két-két, 50 és 40 négyzetméteres helyiséget alakított ki a kivitelező Tömb 2002 Kft., melyhez 120-130 négyzetméteres fedett udvar is csatlakozik.

A megtisztított nyers, vakolatlan téglafalakat az udvar fölé feszített ponyvatető remekül kiegészíti, tényleg különleges lett a 180 négyzetméteres Szárító műhely néven megnyitott hely.

– Ez a ház a város fontos ipari műemléke, ezért gondoltuk a tervezés és a kivitelezés során azt, hogy mindenképpen meg kellene tartani az ipari jellegét, ezért maradtak nyersegek a falak és vezet fémlépcső például az emeletre. Ez illik az új funkcióhoz is. A kiegészítő berendezések, például az árnyékolástechnika azt mutatják, hogy egy ilyen öreg épületet is fel lehet újítani modern eszközökkel és akkor újra lehet gondolni a használatát – magyarázta Szentirmai Tamás.

A tanszékvezető hozzátette: a Szárító műhely néven megnyitott ház elsősorban a DE építészmérnök hallgatóinak gyakorlati képzését szolgálja, illetve a tanórán kívüli szakmai projekteknek, workshopoknak, előadásoknak, kiállításoknak, fél éves prezentációknak, diplomavédéseknek lesz a helyszíne. Ezeken kívül az építéshallgatók például ott tudják majd elsajátítani, gy-

korolni a makettkészítést, a fa installációk összeállítását, amihez hely és szerszámok kellene, ráadásul kosszal is jár.

Az egyetem más egységei is tarthatnak ott programokat, például táborokat, alkotóműhelyt. Azt is tervezik, hogy a Szárító műhelyben középiskolás csoportoknak népszerűsítik majd az építészetet, a DE MK képzéseit, de a város lakói által is látogatható vitaeseteknek, kerekasztal beszélgetéseknek szintén helyet biztosítanak. (Októberben például a civis házak jövőjéről rendeztek kerekasztal beszélgetést, melyen többek között Debrecen főépítésze is részt vett.)

A jövő oktatási koncepciójába illeszkedve

Husi Géza, a DE MK dékánja az épület átadása kapcsán arra emlékeztetett, hogy a DE Műszaki Kara az elmúlt években elsősorban a járműipari és más új képzésekkel kapcsolatban került a reflektorfénybe, azonban ez a beruházás azt is jelzi, hogy például az építészmérnöki képzés tekintetében is folyamatos a fejlődés náluk.

– A Műszaki Kar tavaly elkészült, évtizedekre előremutató stratégiája szerint élményalapú képzést és felfedezés alapú oktatást szeretnénk hallgatóinknak nyújtani. Ez a ház erre tökéletesen alkalmas, itt sok mindent fel lehet fedezni. Az építészmérnök képzés is mérnökképzés, de nagyon sokban különbözik a többi mérnökképzéstől. Művészeti tevékenységet is kell végezniük a hallgatóknak, néha például szobrokat, néha fotókat kell készíteni és ezeknek igyekszünk itt helyet adni – fogalmazott.

A dékán hozzátette: reményeik szerint a Szárító műhely egy olyan találkozóhelye lesz az építészmérnök hallgatóknak és az építész szakmának is, amely nemcsak a campus épületük nyitvatartási idejében, hanem azon kívül is rendelkezésre áll.

Mozgással az egészségért

Az egészséges életmód egyik nélkülözhetetlen pillére a mozgás. Ebben nyújt segítséget – életkortól függetlenül valamennyi korosztály számára – a Debreceni Egyetem szakemberei által kidolgozott egészségügyi terv, amely alapján három esztendővel ezelőtt elindulhatott a várossal együttműködve a Mozdulj, Debrecen! program. Az elért eredmények magukért beszélnek: 150 ezer ember vett részt 5126 programon, 22 beltéri és 6 kültéri helyszínen.

Papp Csaba, a Debreceni Egyetem (DE) Klinikai Központ, Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet (DAEFI) igazgatója töretlen lelkesedéssel vesz részt a Mozdulj, Debrecen! eseményeinek szervezésében, Virágos Márta, a DE tudományos munkatársa pedig táncoktatóként a gyakorlati megvalósításában is.

■ BÉRES ZSUZSA

Az előzmények

Papp Csaba, a DAEFI igazgatója résztvevője volt annak, a népegészségügyi felmérés-sorozatnak, amelyet a Debreceni Egyetem akkori Népegészségügyi (ma Egészségtudományi) Kar közreműködésével még 2008-ban végeztek a város kezdeményezésére.

– Ez akkoriban kuriózumnak számított, hiszen egyedülinek számított az országban. Egyrészt választ adott arra, hogy melyek a legjellemzőbb betegségek debreceni viszonylatban, és hogy állunk a mért területeken országos és európai szinten. A felmérést két további alkalommal – utoljára 2020-ban a COVID ideje alatt – is elvégeztük, ami alapján átdolgoztuk a tervet. Sajnos azt tapasztaltuk, hogy az eredeti felmérés adataihoz képest nem történt sok javulás, de ami számomra - népegészségügyi szakemberként - a legizgalmasabb volt, hogy a felmérésben résztvevők 70 %-a nyilatkozott úgy, hogy a minimális napi rutinon kívül semmilyen mozgást nem végez, ami persze lehet a nagyvárosi életforma velejárója – mondta Papp Csaba.

A Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet a gyerekek körében is végez minden évben szűrővizsgálatot, ami azt jelenti, hogy egy iskolás általános és középfokú tanulmányainak ideje alatt hat alkalommal részéül kötelező, államilag előírt és finanszírozott felmérésben.

– A város ezt még kiegészítette, létrehozta a DAEFI-t, amelynek Pósa utcai telephelyén létrehoztunk egy gyermek szűrővizsgálati központot, ahol az alpméréseken – testsúly, magasság, vérnyomás, látás - túl elvégzünk egy speciális hallásvizsgálatot is a Debreceni Egyetem Klinikai Központ modellje alapján. A végeredmény szinte megegyezett a felnőttek körében mért adatokkal: a gyerekek 71 %-nál találtunk valamilyen mozgásszervi eltérést. Ezek nagyon magas számok, amit nem lehetett csupán a COVID-dal összefüggő életmódra fogni, hiszen a járvány előtt ez az arány 58 % volt, ami persze szintén magas. Ez ellen tennünk kellett, javítani valamilyen módon a kialakult helyzeten. Ehhez pedig elsőként semmi másra nincs szükség, mint egy személyes döntésre: akarjak segíteni saját magamon! – emelte ki az igazgató.

Mozással az egészségért

– Személyes meggyőződésem, hogy amikor megszületünk, két „bankkártyát” kapunk: az egyik teljesen üres, ez a tudás kártyája, amiért életünk során rengeteget tehetünk, hogy folyamatosan gyarapítsuk. A másik kártyát, az egészséget teljesen feltöltött állapotban kapjuk. Használjuk, néha feleslegesen költünk, és egyszer csak azt vesszük észre, hogy már alig van rajta fedezet, amit sok esetben szinte lehetetlen pótolni. Pedig ezt a kártyát, ha egészen kicsi kortól megőrizzük, jól használjuk, boldog, egészségben megélt öregkorra számíthatunk. Az egészségmegőrzést soha nem késő elkezdni, az életmódváltás mindig pozitív eredménnyel zárul, csak tennünk kell, „Mozduljunk” kell érte – hangsúlyozta Papp Csaba.

A program

A három éve elindított Mozdulj, Debrecen! minden generációt megszólít, gyermek, felnőtt, sőt időskorúakat is. Elsőként az idősebbeknek indult négy beltéri és négy külső helyszínnel tematikus séta, gerinctorna, jóga, a kondiparkokban személyi edző irányításával korra- és személyre szabottan

Virágos Márta

frissítő torna, valamint a fiatalabbak számára zumba és aerobics.

A résztvevők száma folyamatosan emelkedést mutat: az első évben 2500, a következő évben már 40 ezer volt, mára pedig 150 ezer, három év alatt ennyien vettek részt több mint 5100 eseményen 22 beltéri és 6 kültéri helyszínen.

– Debrecen nagy előnye és egyben sikere is, hogy ez a program a város és az egyetem együttműködésével, az intézmény szakembereinek közreműködésével indult és valósul meg eredményesen – tette hozzá Papp Csaba.

Személyes jó példa

A DAEFI igazgatója szívproblémáját követően vette észre, hogy fogytán van a „töltés” azon a bizonyos kártyán, ezért teljes életmódváltással jó példával jár elől: hetente három alkalommal rendszeresen végez testedzést, futni jár, gyakran részt vesz a program gyaloglótúráin is, tematikus sétákat vezet, ha csak teheti, gyalogosan közlekedik. Még a munkahelyén is van egy irodai gyaloglópad, hogy ha lehetőség adódik, kihasználja sportolásra az időt.

A tánc öröme

Virágos Márta, a DE tudományos főmunkatársa táncoktatóként második éve résztvevője a Mozdulj, Debrecen programnak.

– Az induláskor egyre többen jelezték, hogy szeretnének táncolni, így amikor felmerült a kínálat bővítésének lehetősége a szenior táncsal, azonnal igent mondtam Papp Csaba felkérésére. Kevesen tudják rólam, hogy mennyire közel áll hozzám a tánc: gimnazista koromban versenytáncos voltam, partneremmel többször is

Papp Csaba

nyertünk díjakat a Savaria Táncversenyen. Később, egyetemistaként sajnos már nem fért bele az időbeosztásomba, de soha nem szakadtam el véglegesen, hiszen tánc tudásomat remekül tudtam hasznosítani különböző társasági összejöveteleken vagy akár az egyetemi bálokon – idézte fel a kezdeteket Virágos Márta.

– Természetesen a tánc mellett a sport is mindig jelen volt az életemben, szükség is volt rá, hogy ellensúlyozzam a nagyrészt ülő munkával járó egyetemi elfoglaltságomat. Mára már több a szabadidőm, így a tudományos munkám mellett több energiát tudok fordítani a mozgásra is. Kerestem a lehetőséget, így találkoztam a szenior táncsal, ami hasonlít a társastánchoz, hiszen zenére adunk elő különböző koreográfiákat. Megtalálhatók benne a mambó, a rumba vagy akár még a keringő lépései is. Alapvető különbség azonban, hogy nem szükséges hozzá partner, kevésbé bonyolultak és rövidebbek a koreográfiák, és nincsenek benne a szervezetet jelentősen megterhelő elemek – ez a szenior tánc lényege.

A szenior tánc debreceni oktatója

– Az interneten fedeztem fel, hogy egyáltalán létezik ez a műfaj, majd kiderült, hogy Debrecenben is működik csoport, ahol ki lehet próbálni, így elkezdtem az órákra járni. Annyira megtetszett, hogy szerettem volna én is megszerezni az oktatói képesítést. Budapesten a hazai szenior tánc elindítója, Csirmaz Szilvia szervez kurzusokat, amelyet sikerrel el is végeztem. Az oktatás több modulból áll, amelyek keretében a módszertan mellett kész koreográfiákat is elsajátíthattunk.

Mára már saját zenei válogatás alapján készített táncokat tanítok a csoportjaimba, ahol a foglalkozásokon jellemzően idősebb korosztály vesz részt. Ennek ellenére én inkább örömet, mint szenior táncnak szerettem nevezni ezt a műfajt. Nem véletlenül, hiszen ez számomra nem munka, nem csupán tánc, hanem valójában örömforrás és egyben élmény is. Táncolni változatlanul szeretek, annak pedig külön örülök, hogy a fantáziámnak köszönhetően jó zenékre jó saját koreográfiákat is készítek – árulta el a táncoktató.

Örömtánc

Az indulás egy csoportot jelentett 30 fővel, a folyamatos érdeklődés miatt ez a szám egyre emelkedett így hamarosan szükség volt a csoportbontásra is.

– Néhány hónap alatt „kinőtünk” a Szent Anna utcai termünket, így mára a Csapókerti Közösségi Ház a foglalkozások helyszíne, ahová már az első alkalommal több mint 120-an jöttek el. A jelenlegi létszám 140 körüli, hetente két alkalommal kétszer másfél órás foglalkozást tartok. Emellett meghirdettem az Élménytánc Mártával programot is, amelyre hetente több mint 20-an járnak rendszeresen – sorolta az eredményeket Virágos Márta.

Úgy véli, foglalkozásai népszerűsége részben egyetemi oktatómunkája során szerzett tanítási tapasztalatainak is köszönhető, hiszen több tárgyat is tanított, amelyek módszertanát át tudta ültetni az örömtáncba is, hogy az ügyesebb és a kevésbé ügyes táncosok számára is sikeressé, élvezetessé tegye a mozgással töltött időt.

– Ha túl bonyolult egy koreográfia, átalakítom, leegyszerűsítom, hogy mindenki sikerélményhez jusson. Ez nagyon fontos, hiszen ha valaki nem talál benne örömet, akkor nem jön többet, pedig fontos a mozgás, hiszen fitten tart, a koreográfiák elsajátítása fejleszti a memóriát, javul a mozgáskoordináció, jobb lesz az egyensúlyérzés, erősödnek az izmok, összességében bizonyos életkoron túl többszempon-tú fejlődést jelent. Van, aki 85 éves, van, aki infarktuson vagy sztrókon esett át, de van, aki csípő-, vagy térdprotézissel él, de mégis jön és táncol.

Én azt hiszem, aki tud járni, az táncolni is tud.

Mottó

Ha vigyázunk magunkra, egészségesen és boldogan elérhetjük az időskort. Ez utób-bira ad lehetőséget a Mozdulj, Debrecen. A kapu nyitva áll, csak meg kell tenni az első mozdulatot.

Rist Lilla, aki nem lépett egyszerre

Volt egyszer egy debreceni egyetemista lány, akinek az egyetemi évek – mint sokaknak – barátságokkal és szerelmekkel is tűzdeltek voltak, de amiben kevesebbeknek volt része, azok a tüntetések, a hallgatói demonstrációk voltak. Okleveles magyar-történelem szakosként egy épp frissen rendszerváltott világban újságíró lett. Harminc éven át dolgozott a Nők Lapjánál, majd idén megírta első regényét az egyetemi és az azt követő évekről Aki nem lép egyszerre címmel. Vele és róla beszélgettem.

■ NÁNÁSI-MOLNÁR ANITA

Mesélj egy kicsit magadról!

Debreceni vagyok, itt nőttem fel, ide jártam általános iskolába, gimnáziumba és egyetemre is. Épp mostában gondolkodtam rajta, hogy az egyetemet kivéve már egyik intézménybe sem tudok visszamenni, mert megszűntek vagy átalakultak, az egyetemet kivéve. Az egykori KLTE épülete jelenti számomra az egyetlen helyet, amelyet felkereshetek, ha Debrecenben

járok. Nagyon fontos helyszín ez az életben, nem véletlen, hogy itt játszódik a regény is.

Mikor érkezett el az az idő, amikor elkezdted írni, s hogyan jutottál el idáig?

Már az egyetemi évek alatt is írogattam, jelentek meg cikkeim az Egyetemi Életben. Voltak írói elképzeléseim is, de azok nem valósultak meg. Akkor még nem éreztem magamban azt a tudást, ami ahhoz kell, hogy felépítsek egy átfogó világot. Meg

kellett érjek ehhez. Ebben szerepe volt annak, hogy sokat foglalkoztam pszichológiával, olyannyira, hogy végül család- és párterapeuta lettem. Ennek nyomán olyan ismeretekre tettem szert, amelyek hozzásegítettek ahhoz, hogy fel tudjak építeni egy kapcsolatrendszert, amely a regény világát mozgatja.

Tehát ismereteket szerezted, hogy ismertethess velünk egy új világot...

Így van, pontosan. Amikor kijöttem az

egyetemről, akkor lehet, hogy sokkal okosabb, műveltebb, érzékenyebb voltam, de nem láttam át rendszerszinten az életet, s ezért nem tudtam volna regényt írni. Mindig az volt az érzésem, hogy nem tudom igazán, hogyan működik a világ, s nincs is erről koncepcióm, egy regény „világának” megalkotásához több ismeretre volt szükség. Nagyon sokat segített ebben a Nők Lapjánál szerzett tapasztalat is, ahol harminc évig dolgozhattam.

Hasznos társadalomismeret volt ez az időszak számodra, ha jól értem.

Társadalomismereti és emberismereti is, igen. Abszolút.

Amikor elérkeztél a regény megírásához, azt végig egyértelműen tudtad, hogy férfi főszereplőt fogsz választani?

Egyáltalán nem volt egyértelmű. Abban biztos voltam, hogy mi az az élmény, amit át akarok adni, arról viszont nem volt elképzelésem, hogyan teszem ezt meg. Amikor elkezdtem az anyaggyűjtést, s elkezdtem beszélgetni az évfolyamtársaimmal, csoporttársaimmal, hogy ne csak az én élményeim, tapasztalataim szerepelhessenek, akkor különösen a fiúkkal való beszélgetések alkalmával tapasztaltam, hogy rögtön a második mondat után katonaelemek kerültek szóba. Olyan emberekről kezdtek el mesélni, akikkel együtt szolgáltak. Nyilvánvaló volt, hogy mennyire meghatározó volt számukra ez az időszak, az ott szerzett tapasztalatok, az a kapcsolati háló, amit az egyetemre is „magukkal hoztak”. Hamar világossá vált, hogy nem fogom tudni a katonaevek nélkül ezt a történetet megírni. Másrészt a katonaelet bemutatása kapóra is jött, hiszen nagyon jó lehetőséget kínált arra, hogy bemutassam azt a hierarchikus világot, amiben akkor, a szocializmusban éltünk. Egyszerre valós és szimbolikus teret kínált ez számomra, amelyben esszenciálisan mutathatom meg a kapcsolódásainkat, azt, hogy ki milyen menekülési technikákat alkalmaz arra, hogy valamiképpen a szabadságot, az ön-

állóságot megélje. A regény a bevonulás jeleneteivel kezdődik, láthatjuk, hogy hirtelen megszűnik a személyes tér, elveszik tőlük a könyveiket, személyes tárgyaikat, uniformisba öltöztetik őket, megmondják nekik, hol, mikor mit csinálhatnak. Ebben a beszűkült térben kell valahogyan megtalálniuk a szabadságot. Erre mindenki

másféle választ ad. Egyesek az engedelmességet választják, megteszik, amit kérnek tőlük, hogy békén hagyják őket. Mások megpróbálnak kibújni a kötelességek alól, ahogy például Bismarck (ti. a regény egyik szereplője), aki mindenféle pszichés betegségeket „produkál”, hogy megússza a szolgálatot. A harmadik út, hogy hatalmi pozícióba kerülve visszaadják ugyanazokat a bántásokat, amelyeket elszenvedtek, ezáltal próbálják a kontrollt visszanyerni. Ezek egyike sem demokratikus megoldás, de ezeket a konfliktusmegoldási technikákat használjuk ma is, mert ezt tanultuk, ezt láttuk.

Az általad megélt, majd megírt világban a család- és párterapeutaként megismert személyiségtípusok, jellemzők ezek sze-

rint jól meg tudtak férni egyrészt, másrészt rajtuk keresztül megoldási útvonalat is tudtál nyújtani az olvasónak.

Inkább visszatükrözni szerettem volna a helyzetet, megmutatni, hogy egy ilyen rendszerből nem származnak demokratikus megoldások. Nincs igazi egymásra figyelés, nincs igazi szabadság, mert valaki

*„...Az egykori KLTE épülete
...nagyon fontos helyszín az
életemben, nem véletlen, hogy
itt játszódik a regény is...”*

mindig sérül. Ezek a megoldások nem hoznak feloldódást, csak egyfajta út, amivel túlélhetővé vált a seregben az élet.

Lenne-e valami üzeneted a mai önmagadtól az egyetemi énednek?

Nehéz erre válaszolni, mert az utólag szerzett tapasztalatokat utólag szereztük, s azt nehéz visszavinni a múltba. A felnőtté válás útján nagyon sok hiányosságom volt annak idején, de azt gondolom, hogy ez az út nem úszható meg. Mondhatnám magamnak, hogy mondjuk lehettem volna bátrabb, de igazából ezt nehéz visszafelé értelmezni. Az előzmények mind fontos szerepet játszottak abban, hogy az lettem, aki ma vagyok.

Miért az egyetemi éveket választottad a regényed témájául?

Reménytelen időszak volt a rendszerváltást közvetlenül megelőző időszak, a folyamatos nyitás időszaka, amelyben egyre magasabb szinten éltük meg a szabadságot, ami nem csak engem inspirált, hanem mindannyiunkat. Mert mi akkor azt éltük meg, hogy nekimegyünk a kapunak, és az kinyílik. A nem lehetségesből egyszerre megérkezünk a lehetségesbe. Ez katartikus és felszabadító volt számunkra, olyanira, hogy ez lett az én egyik nagyon fontos alapélményem, amit a regény által az olvasóknak is oda akartam adni.

Mit tanácsolnál a jelenlegi egyetemistáknak?

Azt mindenképp, hogy higgyenek önmagukban. Merjenek kérdezni, s merjenek odaállni az érzéseik, a gondolataik mellé. Higgyenek abban, hogy a kapuk kinyílnak, csak meg kell próbálni kinyitni őket.

Aki csak azt tudja, a Debreceni Egyetem Műszaki Karának dékánjáról, hogy magas színvonalon foglalkozik műszaki ismeretekkel, azt gondolhatja, hogy a professzort nyilván szabadidejében is hasonló dolgok kötik le, biztosan otthon is mér, számításokat végez, fúr, farag. Husi Géza ezzel szemben szabadidejében szerszámok helyett gyakran klarinétot vesz a kezébe, jelenleg két zenekarban is fújja.

A gépészmérnöki tudományok klarinétozó professzora

■ OROSZ CSABA

Husi Géza, Harsányi István-díjas gépészmérnök, számítógépes tervezőmérnök, mechatronikai mérnök, egyetemi tanár, akinek a kutatási területe a mechatronika és a robottechnika, valamint az ipari robotok. Ő vezeti a csaknem háromezer hallgatóval rendelkező Debreceni Egyetem Műszaki Karát. De életének ez csak az egyik fele, a másik a zene.

Utóbbi iránti érdeklődése a hetvenes évek elején kezdődött, amikor egy debreceni általános iskola második osztályába járt. Ekkor vett először hangszert a kezébe, de nem klarinéttal, hanem hegedűvel kezdte. Másfél évnyi a szülők, a rokonok és az ismerősök „kínzásával” felérő hegedűtanulás után kénytelen volt belátni, hogy az nem neki való.

– A hegedűtanárom azt mondta, hogy van hallása a gyerekeknek, ügyesek az ujjai és a

zenét is érzi, de talán jobb lenne egy másik tanszakot választani. A szüleim átírtak klarinét. Bár nem én gyakoroltam a legszorgalmasabban, tehetségesnek bizonyultam. Érdekes, hogy ez így alakult, mert azon kívül, hogy édesanyám fiatal korában énekkarban énekelt, a családban senki nem játszott hangszeren, nem foglalkozott különösebben a zenével – emlékezett.

Az általános iskola végén el kellett dönteni, hogy milyen pályát válasszon a gyerek. Zenész, katonazenész legyen, vagy az édesapja nyomdokain haladva ő is valamilyen műszaki karrierben teljesedjen ki. Nehéz döntés volt, nagyjából három hónapig gondolkodtak rajta a családdal együtt, végül az ipari szakközépiskolát választotta.

Úgy vélte, hogy a mérnöki pálya mellett tud zenélni, de zenészként nem lehet mérnöknek lenni. A debreceni zeneiskolából viszont eltanácsolták. Ott ugyanis kijelentette, hogy nem szeretne főfoglalkozású zenészként érvényesülni, mire azt mondták neki,

hogy akkor ne foglalja a helyet mások elől. A szülei ezt azonban nem hagyták annyiban, kerestek neki egy másik zeneiskolát, a Balmazújvárosi Fiók Zeneiskolát, ahol Adamóczy Béla klarinétművészhez kezdett járni. Amikor Béla bácsi látta, hallotta milyen jól játszik, felajánlotta neki, hogy legyen a Balmazújvárosi Úttörő Fúvószenekar tagja, ahol egyebek mellett úttörő egyenruhát, sapkát kapott, szeretett ott zenélni. Akkor tájt ez a csoport a rendszer kirakategyüttesének számított, így sok fellépésük volt. Rendszeresen szerepeltek Hajdú-Bihar több településén, a debreceni Virágkarneválon, de jártak külföldre is, elsősorban a volt szocialista országokba.

– Olyan népszerűek voltunk, hogy Balmazújvároson még a próbáink is közönséget vonzottak. Amikor az utcákon a menetelést tanultuk, gyakoroltuk, megálltak az emberek és néztek minket, a büszkeségüket, a városi úttörőzenekart. Gyerekként ezt

*„...Ő vezeti a csaknem
háromezer hallgatóval
rendelkező Debreceni Egyetem
Műszaki Karát. De életének ez
csak az egyik fele, a másik a
zene...”*

a sikert nagyon élveztem, jó volt azt felmutatni a családnak, a rokonoknak, hogy én egy zenekarban játszom – mondta.

A nagyjából 60 fős együttesnek szerdán, pénteken és vasárnap volt próbája, a magánórákat a tanár házában Debrecenben teljesítette. Mivel jól érezte magát, egyre többet gyakorolt.

A csoport repertoárja a kor és a rendszer elvárásainak megfelelően elsősorban magyar történelmi indulókból, szovjet darabokból, indulókból, a szocialista országok himnusaiból állt összes, de játszottak egyebek mellett keringő és csárdás átiratokat, illetve kortárs szerzeményeket is.

Adamóczy Béla néha egyenként is meghallgatta, hogy ki hol tart a fejlődésben, így nem lehetett „alibizni”. Olyan magas volt a színvonal, hogy az akkoriban tíz a zenekarban klarinéton játszó fiatal közül hatan később profi zenészek, zenetanárok lettek.

– Tizenhét, tizenkilenc éves koromig, amikor már nem is voltam úttörő ebben a zenekarban játszottam. Olyan sok kellemes élményt szereztem például a különböző versenyeken, hogy az sokszorosan kárpótolt azért, amiért sokat kellett vonatoznom Balmazújvárosba és vissza – emelte ki.

Véget ért az út törése, jött a Lyra

Miközben az érettségire készült édesanyja közbenjárásával átkerült az amatőr debreceni Lyra Szimfonikus Zenekarba (akkori nevén Közalkalmazottak Szimfonikus Zenekarba), ahol harmadik klarinétos lett. Majd egy évig csak a próbákra járt, igyekezett elsajátítani azt a játékmódot, ami oda, egy nagy zenekarba kell, ami teljesen más, mint a fúvószenekari.

Aztán amikor előfelvételi katona lett a Kilián György Repülő Műszaki Főiskolán Szolnokon, ottani társakkal zenekart alapítottak és azzal megnyerték a Katonai Ki, Mit, Tudot?. Ezért sok szabadságot kaptak, hazamehettek.

Amikor a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemre járt nagyjából öt évig háttérbe szorította a muzsikálást, csak alkalmi zenekarokhoz csatlakozott. Azért hanyagolta a Lyrával a kapcsolatot, mert a Miskolc és Debrecen közötti távolság miatt nem tudott részt venni a próbáikon.

1987-től a General Electric hajdúböszörményi Vákuumtechnikai Alkatrész és Gépgyárában dolgozott mint információs rendszerfejlesztő. Közben megnősült és egy gyermeke is született. 1989-től a Debreceni Egyetem Műszaki Kar elődjén, az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Szervezés Tanszékén tanársegédként helyezkedett el és visszatért a Lyra zenekarba. Ott az egyik idősebb építészeti tanító tanárról, Zalánfi Lászlóról kiderült, hogy ő szintén a Lyrában klarinétoszik. Idővel az ő váltótársa lett a zenészek között, amikor Laci bácsi nem ért rá fellépni, ő töltötte be a második klarinétos pozíciót. 1996-tól adjunktusként informatikát és termelésmenedzsment tantárgyakat oktatott. 2020 júliusa óta Husi Géza a dékán. Azóta is ott muzsikál, rendszeresen szombatonként próbálnak, évente öt-hat koncertet adnak. Az idén tavasszal Debrecenben léptek fel két alkalommal, de készülnek Hajdúböszörménybe és Nagyváradra is.

Gyerekekből veterán fúvósok

Néhány esztendeje egy másik zenész társuláshoz, a Balmazújvárosi Veterán Fúvószenekarhoz is csatlakozott, melynek elődje a Balmazújvárosi Úttörőzenekar volt, amit most Bekton Ifjúsági Fúvószenekarnak hívnak. A mostani tagok kitalálták, hogy a régi tagokat meghívják, hogy azok adjanak elő egy számot, méghozzá a Titanic indulót.

– Csakhogy a régiek közül sokan nem voltak ugyanúgy edzésben, mint én, akadt olyan, aki 30-40 éve nem fogott a kezébe hangszert. A felkészülésre két hónapot kaptunk. Sikerült, el tudtuk játszani a számot. Az erről készült felvétel a YouTube-n is látható.

Ez annyira megérintett minden résztvevőt, hogy úgy döntöttünk, újrakezdjük, a nevünk Balmazújvárosi Veterán Fúvószenekar lett – magyarázta.

Ez a csapat a nyáron például három koncertet adott a Balatonnál. Amikor hazajöttek Balmazújvárosra egy lakótelepen két nagy épület között ingyenes térzenével szórakoztatták az ott lakókat. (Utóbbinak sok éves hagyománya van.) Az október elsejei zene világnapjához kapcsolódva október 11-én a Balmazújvárosi Református Templomban koncerteztek, ahol teltház és állva tapsolás fogadta őket.

Husi Géza manapság A-, és B-, valamint basszus klarinéton is tud játszani. Saját hangszert használ, melynek története van. Egyetemi ügyekkel kapcsolatban 2015 táján Kínában járt, ahol egy napelemgyárban szakértői munkát végzett. Ennek az üzemnek a szomszédjában egy hangszergyár működött, ahová átment szétnézni.

– Ott elmondták nekem, hogy neves európai cégeknek készítenek hangszereket. Ez úgy történik, hogy azok rendelnek 100 darabot, ők pedig elindítanak a gyártásba 120-at. Jön a minőségellenőr, aki kiválasztja a százat, de csak alkatrészben, még nincs összerakva. Erre én mondtam, hogy adjanak el nekem is egy ilyen fatestet és a hozzá tartozó darabokat. El is küldték egy csomagban, amit aztán összeszereltem. A gyárban ajándékképpen a tölcsérre ráírták a nevem. Így van most egy rózsafából készült hangszerelem, de nem azt használom, hanem azt, amit Japánban egy boltban vettem, mely egy professzionális Yamaha klarinét. Időközben egy basszusklarinétot is vásároltam. A balmazújvárosi zenekarnak egy, a Debreceni Egyetemen végzett fiatal a karmestere, Radóczy Miklós, aki zeneszerzéssel is foglalkozik. Ő már direkt úgy hangszerez, hogy legyen benne basszusklarinét is nekem – emelte ki.

A dékán végül kifejtette azt is, mit jelent neki a zene hétköznapiakban. Úgy fogalmazott, hogy próba vagy koncert közben nagyjából húsz perc után teljesen kikapcsol, elfelejt minden olyan gondot, ami a hétköznapiakban az egyetemmel kapcsolatos, amit nagyon élvez. A zenekari játék pedig arra tanította meg, hogy nem mindig ő a főnök, bizonyos szituációkban mások véleményét is meg kell hallgatni, el kell fogadni. Az pedig büszkeséggel tölti el, hogy a Lyra Zenekar zenei főiskolát, egyetemet végzett tagjaival szemben ő soha nem járt még zenei középiskolába sem, így ő a legképzetlenebb zenész, társai mégis elismerik a tudását, méltónak tartják őt arra, hogy velük játsszon.

Kivételes korszak, kivételes emberekkel: felejthetetlen, mint az első szerelem

A Debreceni Egyetem Alumni Díjjal jutalmazza évente azon szervezeteket, amelyek az intézménnyel szoros tudományos, szakmai kapcsolatot ápolnak, támogatják céljainak megvalósítását és kiemelt foglalkoztatói az ott végzett hallgatónak.

Az idei díjazott a Master Good cégcsoport, a díjat az alapító tulajdonos, idősebb Bárány László vette át, akivel az egyetemi éveket elevenítettük fel.

■ BARAK BEÁTA

– Minden olyan dolog, ami az egyetemhez köt, szívet melengető. Lehet, hogy romantikus lesz a hasonlat, de nekem Debrecenhez két hatalmas élményem fűződik: ott jártam középiskolába, a Kossuth-gyakorló gimnáziumba, ahol kitűnő tanáraink megtanítottak tanulni. Életem legszebb öt évét (1972–1977) pedig az agrár egyetemen tölthettem (Akkor Debreceni Agrártudományi Egyetem, a szerk.). Kivételes korszak volt, hiszen az ember érettségizett diákból nemcsak szakmailag „épült fel” ott, hanem a személyiségét illetően is: én is akkor csodálkoztam rá a világra. Ha most visszatekintünk erre a korszakra – az 1950-es években születettek pontosan tudják, miről beszélek –, akkor kezdett el lazulni a korábban eléggé merev szocialista rendszer, jóval előttünk elkezdődött Nyugat-Európában és a világon a beat-korszak, kinyílt a világ. Még az én egyetemi éveim alatt kaphattunk útlevelet Nyugatra, s mindez egy éppen a pályára készülő fiatalembernek fantasztikus élmény volt. Olyasmi, mint az első szerelem, nehéz elfelejteni. Nagy megtiszteltetés tehát, hogy az iskola közössége, s elsősorban itt már az egyetemre gondolok, nyomon követi az ott végzett hallgatóját a pályára állás, a pálya csúcsa felé haladás és a csúcsra jutás időszakában is; sőt, nyugodtan mondhatom, a csúcson túl is van élet!

Hogyan fogadta és értékelte a díjat?

72 éves koromra mind szakmailag, mind emberileg szinte mindent elértem, és itt menetel ugyanabba az irányba a két fiam is, akik szintén a Debreceni Egyetemnek voltak a „termékei”; László agrármérnök, Péter agrárközgazdász. Ezt a fogalmat egy kicsit körülírom: egy jó műhelynek igenis termékei

vannak, olyanok, amik a piacon eladhatók. Nagyon sokszor visszajártam, visszajárok a Debreceni Egyetemre, ahol nagy örömmre megkérnek előadások, beszámolók megtartására. Mindig azt mondom a fiatal hallgatónak, hogy önmagukra is tekintsenek termékként, akiket ebben az időszakban csúcsra járattva kell fejleszteni, mert a jó termék az, amelyik a piacon eladható. Az ember saját magát adja el elsősorban. Későbbi munkáltatóként, sőt csúcsvezetőként is mindig azon voltam, hogy olyan termékeket készítsünk, amelyek a világ minden sarkán eladhatók. Az Alumni Díj annak az igazolása, hogy ez a szemlélet életképes és piacképes. A „régiji” és a „jelenlegi” egyetemem megkülönböztetett figyelmének köszönhetően kaptam meg ezt a nagyon magas kitüntetést.

Őn az első generációs diplomás.

Nagyapám 1907-től foglalkozott baromfi-val. Az akkor nem volt egy diplomás szakma,

mint az orvos, tanár vagy ügyvéd. Apám már középiskolát végzett, őt is azonnal be- szippantotta a szakma, édesapja mellé került 1937-ben. Azóta mindig, ugyanabban a szakmában, egy időben két Bárány dolgozik. Amikor Derecskére költöztünk a '70-es évek legelején, a ma is ott működő derecskei keltetőüzemet az én apám építette. Ott éltünk a keltető szolgálati lakásában a szüleimmel, a napi munkám, játékom, kikapcsolódásom része volt, hogy apámmal jártuk a keltető üzemcsarnokait, közben magyarázta, hogy mi miért történik. Viszonylag korán meghalt, én akkor már egyetemista voltam, majd megérkezett a két fiam, László (47) és Péter (44), s alig vártam, hogy „elkészüljenek”. Laci fiamat szinte kirántottam a rendszerből, mert az utolsó félévét már egyéni tanrendben végezte, hogy mellettem legyen. Öccsét szintúgy, friss diplomával a kezében – még a pecsét meg sem száradt rajta – be- szippantotta az akkori rendszerünk. Nagyon élveztem.

Akkor két kiváló termék már minimum elkészült.

Négy éve egy szép termék nagydíjat kapott a Master Good, Varga Mihály pénzügyminiszter adta át. Kiszólitottak a pódiumra, majd az ünnepélyes pillanatok után a műsorvezető megkérdezte, hogy elmondanám-e, éppen most milyen termék fejlesztése van folyamatban? Mi lesz a következő sikeres termékünk? Büszkén mondtam, nemcsak egy, hanem két kiváló termék is készül, szinte készen is vannak már: az egyiket Lászlónak hívják, a másikat Péternek. Nagy derűtséget okoztam a közönségnek, de félretéve a poénkodást, én valóban úgy tekintek a gyerekeimre, ma már a társaimra mint a termékre; pici gyerekoruktól ugyanúgy fejlesztem őket. Ugye egy jó menedzsert a piacról igazolnak, akár

játékosan, aztán egyre komolyabb tenivalókkal felkészítjük őket a következő 10-15 év kihívásaira. Ők közel ugyanúgy válnak utóddá, 5. generációs sikeres vállalkozókká, mint a szüleik. Elvégezzük az önállóan választott egyetemeket, utána beállnak a cégbe, hogy az egyetemi diplomát mint egy karácsonyfát 4-6 év alatt felöltöztessük, és alkalmassá tegyük a gyakorlati életre. Vezetőkké és tulajdonosokká akkor válnak, ha maguk is családot alapítanak. Számomra ez a megkerülhetetlen folyamata a felnőtté, utóddá válásnak.

1926-ban elismerő oklevelet nyert a nagymamája egy baromfikiállításon. Az a tradíció, de honnan a folytonos innováció?

Ami engem frissen tart, az a felismerés, amit előttem már mások nagyon régen

volt. Ez volt a szaktárgya, évtizedekig az ő könyvéből tanult az egész ország. Apám, aki nagyon jó szakember volt, szakmai barátja volt a professzoromnak. Ez persze semmilyen szakmai előnnyel nem járt számomra, de természetes, hogy ebből írtam a diplomamunkámat is. Egyszerre voltak kiváló oktatóink és embernevelőink, emellett a diákközösséget is kiemelném. 640-en voltunk összesen az öt évfolyamon akkoriban, amelyből 540 kollégista volt. Ez önmagában is egy nagyon erős kohézió volt közöttünk, az úgynevezett városiakat pedig úgy kellett „hazaverni” a koliból, mert ott lógtak nálunk, behordták a sportcuccukat és a szobánkban öltöztek át, ha focizni, sportolni mentünk.

Amit a keltetésről kellett tudni, azt az apámtól tanultam, hiszen életem első 20 évét a keltetőüzemben töltöttem. A többi tantárgyból, növénytermesztésből is nagy odaadással levizsgáztam. Abban az időben az új gazdasági mechanizmus, egy erőteljes fellendülés közepén voltunk az egész agráriumban és élelmiszeriparban.

De a fellendülés általában nem állandó.

Akkoriban kész növénytermesztési és állattenyésztési technológiai rendszerek, ezekhez pedig új szemlélet, új genetika, új gépek jöttek. Elég, ha azt mondom, hogy KITE, Bábolna, ISV (ipari sertésitenyésztés), berobbant egy csomó olyan friss tudás, ami abban az időben hazánkat a szocialista tömbben hatékonyságban, teljesítményben, szemléletben legalább 10 évvel előre repítette. Ez az előny majdnem kitarzott a rendszerváltásig, de az azt megelőző 2-3 évben kiment a rendszerből a jövedelem. A fejlesztés és beruházás elmaradását követően a leglátványosabbat a rendszerváltást követő 5 éven belül az egész agrár- és élelmiszeripar megbukott. A tévesek összeomlásával megszűnt az erős beszállítói háttér, ami a feldolgozóipar, a baromfiipar, a húsipar, a növényolajipar számára nélkülözhetetlen volt. Nihili állapot alakult ki, amit követett a teljes élelmiszeripar összeomlása is. A többi már történelem.

2010-től kezdett talpra állni az ágazat. Itt térek vissza a tudás fontosságához. Rajtunk kívül is nagyon sok cég van, akik talajt fogtak és a gyökérzóna már valahol lenn van a mínusz 50 és 100 centi közt. Ezeket a cégeket már nevezhetjük válságtűrő vagy golyóálló cégeknek. Mi a titok? Csak az marad talpon, aki működtetni is tud. Mi is erre esküszünk, a folyamatos tudásra: meg kell szerezni a korszerű tudást a működtetéshez, hiszen az ügyes, szerezni tudók korszakának vége.

egy focistát. Kell egy balszélső, egy jobb-hátvéd, egy középcsatár? - ezt a piacról megveszik. Lehet főkönyvelőt, számviteli osztályvezetőt is venni, de higgyék el nekem, tulajdonost, tulajdonosi szemléletű vezetőt csak nevelni lehet. A mai napig ugyanúgy gondolom. A fiaim efféle nevelését 8-10 éves korukban kezdtem, eleinte játékosan, később egyre inkább feladatokkal megbízva. Ez a folyamat nálunk körülbelül 2-3 éve ért véget, amikortól az én termékeim nemcsak kiválóan teljesítenek, hanem szinte minden tekintetben az édesapjukat is túllépve. Ettől lett sikeres a generációváltás, de ez a folyamat itt nem ér véget.

Felkészül az öt unoka?

Bizony, azok a termékek is készülnek: nyáron volt a III. Papa Építőtábor. Ez úgy néz ki, hogy egy hétig a nyírkércsi központban vagyok velük, innen járnak „munkába”, rendes napi feladatot kapnak, most még

tudtak: az élethosszig tartó tanulás. A mi szakmánkban a korszerű tudás 70-80 százaléka 10 évente kicserélődik. Aki leáll egy 10-20-30 évvel ezelőtti tudásszínvonalon, az előbb-utóbb lemarad, majd kimarad, mert elveszti a szakmai hitelességét. Nekem 72 évesen is a legnagyobb élmény az, hogy folyamatosan frissítem, cserélgetem a tudáselemeket, kidobálgom, amik lejártak, s teszem be a helyükre az új, korszerű szakmai tudnivalókat. Ez tart engem igazán fiatalon, s az, amikor hallgatói közegbe kerülök, s erről beszélhetek. Aznap biztosan egy évet fiatalodok, annyira élvezem a fiatalok tanítását.

Mire emlékszik szívesen az egyetemista éveiből?

Erről órákat tudnék mesélni... Fantasztikus tanáraink voltak. Virtigli (hamisítatlan, a szerk.) állattenyésztőnek, azon belül is baromfitenyésztőnek készültem. Kiss István professzorunk kiváló keltető specialista

Hittel és reménnyel a pástokon

Sikert sikerre halmozott az elmúlt években Osváth Richárd kerekesszékes vívó, aki a párizsi olimpián már a DEAC sportolójaként képviselte Magyarországot. A vívó, aki egyszerre tör és kard fegyvernemben is kiemelkedően eredményes a Debreceni Egyetemen találta meg a számításait, a cívisvárosban él a családjával. Sportpályafutása után ő maga is szeretne mozgássérült sportolókat edzeni, hogy a tudását átadva nekik motiválja és segítse őket a mindennapokban.

■ BÖGRE ZOLTÁN

Osváth Richárd kilenc éves korában kezdett el vívni, saját bevallása szerint különösen soha nem is vonzódott más sportághoz, szerelem volt ez első látásra. Ugyan a labdarúgással is próbálkozott, de az igazi tehetség, a lelkesedés és az eredmények a víváshoz kötötték a kezdetektől fogva. Súlyos térsérülése azonban alaposan átalakította a terveit, így amellet, hogy lelkileg is meg kellett erősödnie, fizikailag is újra fel kellett építenie magát. Új célokat kellett kijelölni maga elé, hogy ott tartson, ahol ma is van. 2008-ban bekövetkezett sérülése után 2011-ben kezdte el a kerekesszékes vívást. Kezdetben felváltva edzett Budapesten, illetve szülővárosában, Szatmárnémetiben, 2021 óta a Debreceni Egyetem igazolt sportolója és azóta is a cívisvárosban él, készül, fejlődik. Paraszportolóként a kezdeti nehézségek után sorra érte el a sikereket: 2012-ben, a londoni Paralimpián tör fegyvernemben bronzérmet nyert, 2013-ban a kerekesszékes vívó világbajnokságon második lett, 2014-ben Európa-bajnokságot

nyert, kard fegyvernemben pedig ezüstérmet szerzett. A 2016-os riói paralimpián kardban és törben egyaránt ezüstérmes lett, a párizsi Eb-n pedig ismét a dobogó tejére állhatott. A 2021-es tokiói paralimpián ezüstérmet, a 2022-es kontinenstornán pedig újra aranyérmet nyert.

Hogyan kezdődött a pályafutásod, miért éppen a vívás szólított meg?

Kilencévesen Szatmárnémetiben egy tornazás útján kerültem az ottani vívóterembe, ahol szinte azonnal megragadtam. Egy kicsit belekóstoltam ugyan a labdarúgásba, de nagyon gyorsan visszazavartak a vívóterembe. Leginkább a sportág játékosága ragadott magával, szerettem a labdajátékokat is, de ott elsősorban csapatban kell jónak lenni, a vívásban viszont teljesen magadra vagy utalva, neked kell jó döntéseket hozni, a játék mellett a nemes küzdelem, a tradíciók is sokat nyomtak a latba.

A sport mellett a vallás is nagyon fontos szerepet tölt be az életedben, sőt egy időben lelkésznek készültél. Ma milyen a

viszonyod a vallással? Szerinted a hit is segített abban, hogy leküzd az akadályokat és sikeres legyél a sportban, valamint a magánéletben?

Megmaradt a hitem, ez segített át a nehézségeken, a sérülésemen. Az Istenbe vetett hit végig kísért az eddigi utamon, bár nem lettem lelkész. Tizenhárom éves koromban országos bajnokságot nyertem, emiatt nagyon határozottan a vívás felé fordult a figyelmem. A gyermekeim református neveltetést kaptak, a vallás nagyon erősen jelen van az életemben és Isten is része, minden nap imádkozunk. Gyerekkoromban olimpiai bajnok akartam lenni, válogatott versenyző voltam, a sérülés azonban véget vetett a karrieremnek. Többször műtötték a lábamat, ám ezután már nem tudtam megfelelően használni a térdemet. Sokszor perlekedtem a sorssal és Istennel, hogy miért érdemeltem ezt. A barátok, a család tarották bennem a lelket, a feleségem, nagyon sokat segített, egy komoly csapatmunka volt, hogy kijöjjek ebből a nagyon mély gödörből, de végül Istenhez is visszatálaltam.

Mi volt az, ami a lelkesi hivatás helyett inkább a vívás irányába terelt téged? Miben találtad meg a sportág szépségét?

Az első siker. Éppen akkor nyertem bajnoki címet, amikor konfirmálnom kellett, ezután a sportban elért eredmények jobban ösztönöztek. Szatmárnémetiben van egy tiszteletes, akihez egyszerűen úgy éreztem, hogy soha nem fogok felérni, soha nem leszek olyan, mint ő, nem vagyok megáldva azzal az isteni tudással és tehetséggel, mint ami-

legyen tőr a kezemben. Azért imádkoztam, hogy kapjak még egy esélyt, így kezdtem neki. Azt gondoltam, hogy a parasportolók inkább csak hobbiból sportolnak, azt hittem, hogy a múltammal én leszek a legjobb és megverek majd mindenkit. Az első versenyemen a legjobb 16 közé sem jutottam be, ekkor értettem meg, hogy ezek az emberek még nagyobb elánnal küzdenek, és ez is egy nagyon nagyon profi sport. Az első mindig az alázat kell legyen, majd ezt

vel ő rendelkezik. Úgy éreztem, hogy akkor inkább megpróbálok a sportban a legjobb lenni.

Mennyire más most a sportág megítélése és népszerűsége, mint akkor, amikor elkezdted a pályafutásodat?

Eleinte román színekben vívtam, és voltam válogatott versenyző, fura volt ezt magyar-ként meg tapasztalni. 2011-ben kerekesszékekben már Magyarországot képviseltem. Azt láttam, hogy a magyar tradíciók jelentősebbek, régebbiek, nem véletlenül a vívás a legeredményesebb magyar sportág az olimpián. 2012-ben vettem részt az első paralimpián, azóta minden évben érmet nyertem. A magyar vívósport egyre sikereesebb, ehhez az kell, hogy olyan arcok legyenek képernyőn, mint például Szilágyi Áron.

A súlyos térsérülésed sem vetett vissza abban, hogy megvalósítsd az álmaidat. Mennyire volt nehéz visszatérni újra a sporthoz és a pásthoz?

A kerekesszékes vívásra komoly lehetőségként tekintettem ahhoz, hogy újra vívhassak. Mindegy volt hogyan, csak ismét

„...Nagyon meglepődtem, hogy mekkora egyetemi klub is ez, és azon is, hogy mennyire modern az infrastruktúra...”

követi a technikai felkészítés. Ebben a szellemen egy számomra teljesen új tudást kellett elsajátítanom, meg kellett tanulnom azt, hogy miként kell a székekben, törzsből mozdulva vívni.

A Debreceni Egyetemen nemzetközi szintű infrastrukturális körülmények között készülhetnek a sportolók. Mennyiben segíti az egyetem a vívósikereidet és milyennek látod az intézmény sportstratégiáját?

Budapesten egy kis egyesületnél voltam 2022 januárjáig, utána egyből a DEAC-hoz jöttem. Nagyon meglepődtem, hogy mekkora egyetemi klub is ez, és azon is, hogy mennyire modern az infrastruktúra. Sokszor még most is elámulok azon, ami kö-

rülvesz. Nagyon példamutató körülmények vannak az egyetemen. A legelején csak anynyi kívánságom volt, hogy valahol vívhassak, ehhez képest ma már egy különálló tér áll a rendelkezésemre. Az egyetemi vezetés mindent megtesz a sikerünkért, támogatnak amiben csak lehet.

Mennyire van rád jó vagy éppen rossz hatással a stressz és a versenyhelyzet, a teljesítménykényszer? Feldob vagy inkább összezavar?

Valamiért nagyon élvezem, ha van rajtam nyomás vagy van tét, ilyenkor fókuszáltabbá válok, ezt persze nehéz egy egész versenyen fenntartani. Hullámzó kell legyen az érzés a döntőig, ott kell a legélesebbnek, a legkoncentráltabbnak lennem, addig bírni kell a nyomást. Többször vagyok második, mint első, sokat gondolkodok azon, hogy mi okozza ezt és hogyan léphetnék át a saját határaitmon. Debrecenben más szemléletet is kaptam, arra jutottam, hogy jobban kell élvezni a vívást, jobban meg kell élni a pillanatot, ez lehet a kulcs. Ha ez sikerült, akkor remélhetően több első hely jön majd össze a jövőben.

A párizsi paralimpián tagja voltál a magyar delegációnak, sportpályafutásodban hova helyeznéd el ezt a versenyt? Csalódott voltál, hogy nem jött össze az érem?

Keserédes volt ez a verseny, hiszen előtte mindig éremmel jöttem haza, úgy gondoltam, hogy valami ottmaradt Párizsban. Kicsit rossz szájjázzal jöttem haza, a tudásom alapján dobogón lett volna a helyem. Nem vívtam jól és így lettem ötödik, valamint kilencedik. Ez zavar, ezért akarom folytatni. Ugyanakkor jelen volt a családom, édesanyám, láttak vívni, ez nagyon sokat jelentett. Egészen biztos vagyok abban, hogy lesz még lehetőségem az éremre.

Mi a következő nagy feladat, mi az a cél, ami még előtted van és el szeretnéd érni, legyen szó sportról, szakmai sikerről vagy magánéletről?

Az elsődleges, hogy a következő négy évet úgy rakjam össze, hogy Los Angelesben sikerüljön érmet nyerni, ez most nagyon nagy célom, a másik pedig az, hogy a DEAC-ban a gyerekek fejlődését segítsem, amit nagyon élvezek. Szeretek a tehetségekkel, a kicsikkel foglalkozni. Az aktív vívás után mozgás-sérülteket akarok edzeni. Ezzel egyelőre még nem foglalkozom, de szeretném őket majd az aktív közösségi élet felé terelni azért, hogy rendszeresen építő, fejlesztő, motiváló közegben legyenek. Ezáltal olyan párbeszéd kezdődhet, ami pozitív fényben mutathatja meg nekik a világot.

Évfolyamtalálkozók

45 évvel ezelőtt végzett agrármérnökök találkozója

1975-1979. közötti népművelés (+ magyar, történelem, angol) szakra járók találkozója

DE BTK Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program Alumni Találkozója

Ötven éves a lengyel szakos képzés

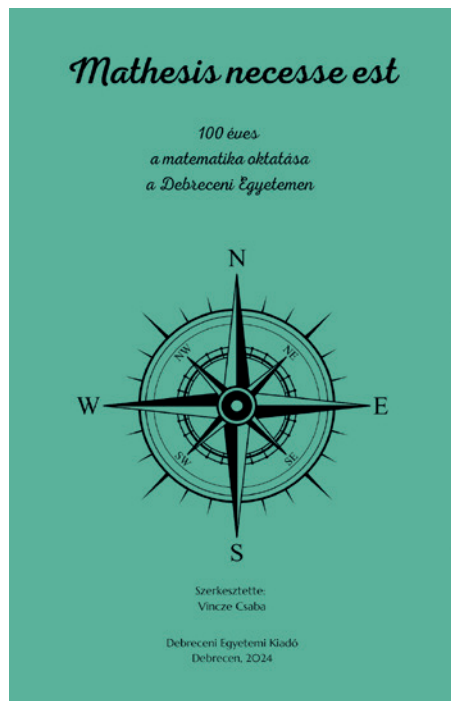
Életképek az Alumni Fesztiválról

Mathesis necesse est: 100 éves a matematika oktatása a Debreceni Egyetemen

Navigare necesse est, azaz hajózni muszáj, tartja a híres római mondás. Kötetünk sorozatcímének választásával hangsúlyozni szeretnénk azt a szerepet, amit a matematika tölt be a világ megismerésére irányuló erőfeszítéseink során: a matematika a tudomány épületének alapja, módszereit ma már minden tudomány átveszi a történettudománytól és a nyelvészettől kezdve az alkalmazott tudományokig.

A matematika oktatása 100 évvel ezelőtt, 1924-ben indult útjára a Debreceni Egyetemen. Három évvel később, 1927-ben már az alábbi sorokat olvashatjuk a Debreceni Szemlében: Debrecen mindig elsőrangú szerepet játszott a matematika magyarországi sorsában. Egyetemünk hivatása arról is gondoskodni, hogy folytatódjanak a régi és nemes tradíciók. A centenáriumi év alkalmából a Matematikai Intézet emlékkötetet adott ki, mely a Mathesis necesse est sorozatcím alatt látott napvilágot a Debreceni Egyetemi Kiadó gondozásában. A kötet matematikusok generációi előtt tiszteleg, akik e régi és nemes tradíciókat folytatták/folytatják a Debreceni Egyetemen. Ezekhez a tradíciókhoz viszonyítva az egy évszázadnyi átmérő is csupán jelképes. Az első magyar nyelvű matematikai tankönyv például 1577-ben látott napvilágot Debrecenben Aritmetika, azaz a számvetésnek tudománya címmel... Matematikai hitvallásának összegzéseképpen Rényi Alfréd (az Intézet egykori II. számú Matematikai Tanszékének vezetője) 10 dilemmát sorol fel, melyben a vagy kötőszó

választja el a matematika műveléséhez nélkülözhetetlen készségeket: 1. Tanulni vagy kutatni? 2. Bővíteni vagy mélyíteni a tudást? 3. Önkritika vagy önbizalom? 4. Egyéni vagy kollektív munka? 5. Elmélet vagy alkalmazás? 6. Matematikai szabotosság vagy intuíció? 7. Új területeket feltárni, vagy a hagyományos területek megoldatlan problémáit megoldani? 8. Tömörség vagy érthetőség? 9. Egyéni felfogás vagy személytelen tárgylagosság? 10. Mi a siker titka: a szorgalmas, szívós munka vagy a szerencsés ötlet? Összefoglalva: mind a tíz dilemmában a 'vagy' szócska az 'és' szócskával helyettesíthető. Ebben áll az Ars Mathematica. (Ars mathematica: Rényi Alfréd összegyűjtött írásai. Budapest: Typotex, 2005.) Kiegészíthetjük a felsorolást a 11. dilemmával: Tanítani vagy kutatni? Napjainkban a dilemma kiéleződik a felsőoktatásban zajló paradigmaváltás és modernizációs törekvések közepette. A Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának számos egysége, köztük a Matematikai Intézet azonban példa rá, hogy a 'vagy' szócska az 'és' szócskával helyettesíthető: a Magyar Tudományos Akadémia az MTA által Kiválóan Elismert Kutatóhely minősítést adományozta a Debreceni Egyetem Matematikai Intézetének a 2022. évben. Egykor a Bölcsészettudományi Kar keretei között elinduló Matematikai Szeminárium ma már nemzetközileg ismert és elismert oktató-kutató műhely. A sikerhez matematikusok generációi járultak hozzá, akiknek a centenáriumi évforduló alkalmából megjelent emlékkötettel szeretnénk köszönetet mondani áldozatos munkájukért. Legőszintébb szándékaink ellenére sem állíthatjuk, hogy a kiadvány teljes képet adna az Intézet történetéről. Ehhez túl sok leágazással és a válaszutak mentén kibontakozó saját-történettel találjuk szemben magunkat. Inkább iránytű, mely segít tájékozódni, kiindulópontként szolgál a szereplők és történetük megismeréséhez.

A köszöntő sorok után bemutatjuk a Matematikai Intézet történetét madártávlatból, míg részletesebb és több szakmai adalékkal

szolgálnak a Tanszékekre lebontott történeti áttekintések. Akadémikusaink életrajzai pedig felillantják egy-egy példaértékű élet-történet témába vágó mozzanatait. A jelenlegi, illetve nyugalmazott munkatársainkat bemutató fejezetek mellett elhunyt munkatársaink emléke előtt tisztelgünk In memoriam... címmel: A matematika létezik, csak fel kell fedezni. A prímszámtétel az emberiség fennállása előtt is létezett, és akkor is létezni fog, ha mi már nem leszünk. Megmarad annak, ami volt: prímszámtételnek. (Erdős Pál) A kötetben aktualitásokat érintő fejezeteket is találunk. Részletesen bemutatjuk Képzéseinket, Kiadványainkat és Könyvtárunk kincseit. A könyvtári gyűjtemény a matematika oktatásával párhuzamosan indult fejlődésnek, és ma már országos viszonylatban is jelentős szakgyűjteménnyel rendelkezik. Kiadványaink közül kiemelkedik a Publicationes Mathematicae Debrecen tudományos szakfolyóirat, melynek 100. kötetét adtuk ki a 2022. évben. Képzéseink között pedig már ott találjuk a duális képzést, melyet a 2022. évtől kínálunk piackutatási adatfeldolgozással foglalkozó partnercéggel együttműködésben.

A helyi sajtómegjelenések jegyzéke 1944-től 2018-ig böngészhető a kötetben. Ezt egészíti ki a Szemelvényekben, illetve a kötet záró fejezetében szereplő képes krónika, amit a 2021-től folyamatosan működő Facebook-oldal híryanagából válogattunk ki: <https://www.facebook.com/DEmatematika> <https://www.instagram.com/dematematika> Az emlékkötet szabadon hozzáférhető a Debreceni Egyetemi Kiadó honlapján és a Debreceni Egyetem elektronikus archívumában:

<https://dupress.unideb.hu/hu/termek/mathesis-necesse-est/>

<https://dea.lib.unideb.hu/items/524e53dc-9fff-431f-8659-9e8596cd6a29>

Vincze Csaba
(intézetigazgató egyetemi tanár,
DE TTK Matematikai Intézet)

Akikre büszkék vagyunk

■ Pedagógus nap alkalmából

- **Klebsberg Kunó-díjban** részesült **Csász Tímea Erika**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája tanára
- **DE tanárképzéséért-díjat** kapott **Kiss Gabriella**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája főigazgató-helyettese, vezetőtanára
- **Jausz Béla-díjban** részesült
 - **Kopjári István**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája vezetőtanára,
 - **Új Imre Attila**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája vezetőtanára,
 - **Buglyó Roland**, a DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma vezetőtanára,
 - **Fekete András**, a DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma tanára.

■ Állami elismerések augusztus 20-án:

- **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** vehette át
 - **Aradi Csaba**, a DE címzetes egyetemi docense,
 - **Engler Ágnes**, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára,
 - **Tóth Zoltán**, szülész-nőgyógyász szakorvos, az Általános Orvostudományi Kar professor emeritusa.
- **Magyar Érdemrend lovagkereszt** kitüntetését vehetett át
 - **Misák Sándor** mérnök-fizikus, a Természettudományi és Technológiai Kar főiskolai docense,
 - **Nagy Csaba Zoltán** oboaművész, a Zeneművészeti Karának egyetemi tanára,
 - **Rákóczi Ildikó** védőnő, az Egészségtudományi Kar főiskolai docense.
- **Magyar Ezüst Érdemkereszt** kitüntetésben részesült
 - **Berényi András** klinikai és addiktológiai szakpszichológus, a Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központ vezetője
 - **Bodnár Ildikó**, a Műszaki Kar főiskolai tanára.

■ Október 23-ai nemzeti ünnepünk alkalmából

- **Debrecen Város Boncz László-díjában** részesült **Kissné Ary Szilvia** vezető védőnő, a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet igazgatóhelyettese.

- **Csokonai-díjat** kapott **Debreczeni Attila**, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára.
- **Hajós Alfréd-díjat** vehetett át **Bíró Imre**, a Sporttudományi Koordinációs Intézet ügyvivő-szakértője, a DE Atlétikai Club Sport Nonprofit Közhasznú Kft. kézilabda szakosztályának szakmai igazgatója.
- **Debrecen Város Hatvani-díjában** részesült
 - **Gálné Remenyik Judit**, a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar tudományos tanácsadója,
 - **Palatka Károly**, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docense, a Gasztroenterológiai Klinika szakorvosa.

■ Vármegyei Príma-Díjat kapott

- **Magyar tudomány kategóriában** **Nagy Péter** egyetemi tanár, Kémia Koordinációs Intézet mb. igazgatója és **Balla József**, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanára.
- **Magyar irodalom kategóriában** **Szirák Péter**, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára.
- **Magyar ismeretterjesztés és média kategóriában** **Derencsényi István**, az M. Tóth Ildikó Sajtóközpont munkatársa.

■ A magyar tudomány ünnepe alkalmából

- **Bruckner Győző-díjat** kapott **Kurtán Tibor**, a Természettudományi és Technológiai Kar egyetemi tanára.
- **Jermy Tibor-díjat** vehetett át **Mizsei Edvárd**, a Metagenomikai Intézet tudományos segédmunkatársa.

■ Sporttal kapcsolatos elismerések:

Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportért Életműdíjat vehetett át **Jávor András** professor emeritus, rektori főtanácsadó, a DEAC elnöke, **Fenyves Veronikát**, a Gazdaságtudományi Kar dékánját a **MEFS Csik Ferenc Ezüstplakettje az Egyetemi-Főiskolai Sportért díjjal** ismerték el.

Gedényi Mihály Elnöki Elismerő Oklevelet kapott **Gáthy Éva**, a Sporttudományi Koordinációs Intézet ügyvivő-szakértője és **Mikhárdi Sándor**, a Sporttudományi Koordinációs Intézet ügyvivő-szakértője.

Egyetemi-Főiskolai Halassy Olivér Hallgatói Díjban részesült **Sánta János**, az E-sport Központ ügyvivő-szakértője.

■ Tankó Béla-Emlékdíjat kapott

- **Nagy Endre**, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanára

■ Akadémiai Díjban részesült

- **Maticsák Sándor**, az MTA doktora, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára .
- **Artisjus Irodalmi Díjat** vehetett át
 - **Bényei Tamás**, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára.
- **Pro Natura Emlékplakettet** kapott
 - **Szanyi Szabolcs**, a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar adjunktusa.
- **Kiss Lajos-díjban** részesült
 - **Köteles-Szőke Melinda**, a HUN-REN-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport munkatársa.
- **Polányi Mihály-fődíjat** nyert el
 - **Tircsó Gyula**, a Természettudományi és Technológiai Kar Fizikai Kémiai Tanszék vezetője.
- **Magyar Tudományos Akadémia Környezetvédelmi Tudományos Ifjúsági Pályadíjjal** ismerte el munkáját
 - **Kiss Nikolett Éva**, a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar adjunktusa.
- **Ridder in de Orde van Oranje-Nassau (Oranje-Nassau Rend Lovagja)** kitüntetését kapott
 - **Pusztai Gábor**, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi docense.
- **Danubius Young Scientist Award 2024** nemzetközi díjban részesült
 - **Rusznay Ágnes**, a Gyógyszerésztudományi Kar tanársegéde.
- **Talentum-díjat** kapott
 - **Matta Csaba**, az Általános Orvostudományi Kar adjunktusa.
- **Romhányi György Emlékérmét** vehetett át
 - **Kovács Ilona**, a Klinikai Központ patológus szakorvosa.
- **Sajó István-díjat** kapott
 - **Kovács Péter** építész, a Műszaki Kar egyetemi docense
- **Életfa Emlékplakett Bronz fokozata** elismerést kapott
 - **Kövics György János**, a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar professor emeritusa.
- **Fleischmann Rudolf-Díjat** kapott
 - **Pepó Péter**, a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar egyetemi tanára.
- **Szinnyei József-díjat** kapott
 - **Karácsony Gyöngyi**, a DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának főigazgatója.

Lapzárta: 2024. november 20.

2024-ben elhunyt dolgozóink, hallgatóink

Balázs Elek Zoltánné

ny. könyvtáros, DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Balogh Mónika

emelt szintű ápoló, Ortopédiai és Traumatológiai Klinika, KK

Bodó Imre

professor emeritus, Állattenyésztéstudományi Intézet, MÉK

Borbély György

professor emeritus, Növényzeti Tanszék, TTK

Csernátó Zoltán Lajos

professor emeritus, klinikaigazgató, Ortopédiai és Traumatológiai Klinika, KK

Dobos Irméné

ny. előadó, Dékáni Hivatal, BTK

Dorcsin-Béres Anita

ügyvivő-szakértő, Számlakezelő és Koordinációs Osztály, KC

Dúll Sándor

ny. főiskolai docens, Gépészmérnöki Tanszék, MK

Éles Csaba

ny. tanszékvezető egyetemi docens, Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszék, BTK

Felföldi János

egyetemi docens, Logisztika Menedzsment Tanszék, GTK

Halmy Márta

ny. szakreferens, DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Irinyi Károlyné Meszlényi Valéria

ny. magyartanár, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskola

Kalmárné Bernáth Katalin

rendelőintézeti asszisztens, Reumatológiai és Immunológiai Klinika, KK

Karacs László

műszaki szolgáltató, DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma

Kiss János

betegkísérő, Sürgősségi Klinika, KK

Kiss József

ny. körképalkotó adminisztrátor, Ortopédiai és Traumatológiai Klinika, KK

Krémer Balázs

ny. egyetemi docens, Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék, BTK

László István

technikus, Kísérleti Fizikai Tanszék, TTK

Lévai Albert

egyetemi tanár, Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Litkei György

egyetemi docens, Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Márton Károly

ny. könyvtáros, DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Mikula Gyula

ny. oktató, Műszaki Menedzsment és Vállalkozási Tanszék, MK

Mojzesné Székely Katalin

ny. egyetemi docens, Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék, BTK

Molnár Endre Kálmánné

főiskolai docens, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Nagné Kiss Edit

orvosírnok, Szakrendelések, KK

Nemes Imre

fűtő, kazánfűtő, Műszaki Osztály, KC

Nyerges Mónika

védőnő, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, KK

Orosz István

professor emeritus, Történelmi Intézet, BTK

Ócsai Gabriella Rózsa

főnővér, Infektológiai Klinika, KK

Őzse Józsefné

ny. vezető asszisztens, Ortopédiai és Traumatológiai Klinika, KK

Papp Szilvia

laboratóriumi asszisztens, Laboratóriumi Medicina, KK

Pauwlik László

adjunktus, Egészségügyi Informatikai Tanszék, ETK

Pongor Gyuláné

ny. könyvtáros, DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Selmeczi Kovács Attila

ny. egyetemi tanár, Néprajzi Tanszék, BTK

Síró Béla

egyetemi docens, Belgyógyászati Klinika, KK

Somorjai László

ny. tanár, DE Balásházy János Gyakorló Technikum, Gimnázium és Kollégium

Szabó Irén

ny. egyetemi docens, Politikatudományi Tanszék, BTK

Szalóki Barna

ny. kőműves, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Szántó János

egyetemi tanár, klinikaigazgató, Onkológiai Klinika, KK

Szendrői Tibor

főorvos, Sebészeti Klinika, KK

Szentgyörgyi János

sajtóreferens, Kenézy Gyula Egyetemi Kórház, KK

Szikszayné Tóth Emese

ápoló, Sebészeti Klinika, KK

Telek Béla

ny. egyetemi docens, Belgyógyászati Klinika, KK

Tóth János Attila

ny. egyetemi docens, Ökológiai Intézet, TTK

Tóth Lajosné

ny. könyvtáros, DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Tréfas Györgyné

vegyészmérnök, Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Uray Éva

egyetemi tanár, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszék, ÁOK

Vajda Mihály

professor emeritus, Filozófiai Intézet, BTK

Varga Sándor

professor emeritus, Központi Szolgáltató Laboratórium, KK

Várhelyi Irméné

György Ilona egyetemi docens, Gyermekgyógyászati Klinika, KK

Vécsey István János

ny. mérnöktanár, DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma

Viszoki Sándorné

gazdasági ügyintéző, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

ELHUNYT HALLGATÓK

Beishembiev Chyngyz

business Administration and Management, GTK

Hegedűs Emese

ingatlanjogi szakjogász, ÁJK

Lavahun George Hindowa

computer science engineering, IK

Pató Tamás

villamosmérnök, TTK

Praviczi Gábor

politikatudományok, BTK

Tashinga Howard Choga

MSc in Pharmacy, GYTK

Tóth Viviána

jogász, ÁJK

Varga Réka

gyógypedagógia, GYGYK

Nyugodjanak békében, emléküket megőrizzük.

CAMPUS

FESTIVÁL

2025. JÚLIUS 16–20.

DEBRECEN–NAGYERDŐ

**DE HALLGATÓI,
DOLGOZÓI BÉRLET**

34.990 FT

DEC. 31–IG!

JEGY.CAMPUSFESTIVAL.HU

Feladó:

DEBRECENI EGYETEM

Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

DÍJ HITELEZVE
4002 DEBRECEN
Pf. 400